

У Баранавічах па розных бакі канфілікту аказаліся жыхары пасёлка Усходні і чыноўнікі ад ЖКК і ЖРЭУ.
«Страты» нясуць абодва бакі...

«Капуста». Так сяляне Віцебшчыны называлі вараную гарачую страву з пасечаных буракоў, морквы, рэпы і брукві.

Ёсць сярод нас тья адзінкі, якія не могуць дазволіць сперці з народнай памяці падзеі 1914—1918 гадоў.

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

ДЗЕЙНАСЦЬ ПРАДПРЫЕМСТВАЎ АБОРОНАГА СЕКТАРА ЭКАНОМІКІ БУДЗЕ КУРЫРАВАЦА АДЗІНАЙ СТРУКТУРАЙ

Аб гэтым ішла размова 13 лістапада на сустрэчы Прэзідэнта Беларусі **Аляксандра Лукашэнка** са старшынёй Дзяржаўнага вана-прамысловага камітэта **Сяргеем Гурулёвым**, паведамлілі ў прэс-службе кіраўніка дзяржавы.

«Мы дамаўляліся аб тым, што вы возьмеце максімум прадпрыемстваў, якія звязаны з ВПК, з мэтай далучэння да Дзяржкамваенпрама. Некалькі былі за межамі вашай увагі, вы мне абяцалі вывучыць гэтыя прадпрыемствы. Якое ў вас тут меркаванне? Можна быць, ёсць яшчэ прадпрыемствы, якія трэба было б перадаць у ваенна-прамысловы комплекс?» — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Як далучыць Сяргей Гурулёў, усяго ў краіне налічваецца каля 200 прадпрыемстваў, якія працуюць у абаронным сектары эканомікі. Плануецца, што прадпрыемствы не будуць падпарадкаваны непасрэдна рэспубліканскаму органу кіравання, а будуць ім курыравацца. На думку Дзяржкамваенпрама, та-

кое куратарства неабходна, паколькі прадукцыя, што вырабляецца галіной, з'яўляецца складанай, навукаёмкай, у той жа час Дзяржкамваенпрам нясе адказнасць за экспертны кантроль.

Акрамя таго, Прэзідэнту даложа на аб выкананні задач па распрацоўцы і стварэнні новых тыпаў узбраення, аб рабоце над спадарожнікам сувязі.

Закраналася таксама пытанне скарачэння колькасці дзяржслужачых і павышэння эфектыўнасці кіравання Дзяржаўным ваенна-прамысловым камітэтам. Паводле слоў Сяргея Гурулёва, пры скарачэнні будуць захаваны інтэрэсы работнікаў.

Кіраўніку дзяржавы даложа на таксама аб выніках ваенна-тэхнічнага супрацоўніцтва з асноўнымі партнёрамі Беларусі, перспектывах узаемадзеяння на наступны год.

Былі абмеркаваны і іншыя пытанні і даручэнні, у тым ліку тья, што датычацца інавацыйнай, інвестыцыйнай дзейнасці ў сферы ВПК.

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА ПАТРАБУЕ РАЗВІВАЦЬ БЕЛАРУСКУЮ АРМІЮ Ў АДПАВЕДНАСЦІ З СУЧАСНЫМІ ВЫКЛІКАМІ

Прэзідэнт Беларусі **Аляксандр Лукашэнка** 13 лістапада прыняў з дакладам міністра абароны **Юрыя Жадобна**. Аб гэтым **БЕЛТА** паведамлілі ў прэс-службе беларускага лідара.

«Мы дамовіліся аб тым, што нам трэба яшчэ раз паглядзець на нашу армію і прыняць рашэнне ў напрамку яе, можа, не мадэрнізацыі, а ўдасканалення, каб мы не пайшлі не тым шляхам (таму што гэта вялікія затраты), а стваралі армію адпаведна тым выклікам, якія сёння існуюць, — сказаў кіраўнік дзяржавы. — Напрыклад, навошта нам утрымліваць або закупляць старыя узбраенні, калі ў сучаснай вайне яны не могуць быць выкарыстаны. Тое ж самае магу сказаць і па колькасці, і па персаналіях, і па структуры Узброеных Сіл».

«Таму мы прынялі рашэнне, што збіраюцца разумныя людзі, у нас іх дастаткова ў арміі, і з улікам апошніх падзей у розных рэгіёнах свету мы яшчэ раз паглядзім на нашы Узброеныя Сілы. Гэта — галоўнае пытанне», — дадаў Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнт таксама запатрабаваў далажыць аб выніках работы па навадзеным парадку ў гарнізонах і часцях: «Мы ведаем, якія гарнізоны і часці нам будуць патрэбны, і мы там павінны наскваць добры парадка па захоўванні тэхнікі, па расквартараванні асабовага складу і гэтак далей. Гэта таксама вельмі важнае пытанне. Ведаю, што вы над ім працавалі. Як ідуць цяпер справы, і якія работы яшчэ засталіся?»

Юры Жадобін далажыў аб выніках чарговага

2011/2012 навучальнага года, што завяршыўся ва Узброеных Сілах, асноўных мерапрыемствах аперацыйнай і баявой падрыхтоўкі. На працягу года было праведзена больш за 350 такіх мерапрыемстваў рознага маштабу.

Кіраўніку дзяржавы таксама даложа на падрыхтоўцы авіяцыі. «Мы ўпершыню ў падрыхтоўцы лётчыкаў дасягнулі сярэдняга ўзроўню налёту 77 гадзін. У мінулым годзе было 66 гадзін, а папярэднія гады каля 30 гадзін. Лічу, што гэта даволі высокі ўзровень падрыхтоўкі нашых пілотаў», — адзначыў міністр.

Акрамя таго, Юры Жадобін далажыў аб стане тэхнікі і узбраення, прымаемых мерах па падтрыманні ўсіх узораў тэхнікі ў стане боегатоўнасці, мерапрыемствах па аптымізацыі Узброеных Сіл, аб выкананні даручэнняў Прэзідэнта па павышэнні грашовага забеспячэння асабовага складу, вырашэнні жыллёвых пытанняў.

«Мы ў гэтым годзе ўжо здалі чатыры дамы, і ў высокай ступені гадоўнасці знаходзяцца яшчэ пяць дамоў, два з якіх будуць збудаваны ў гэтым годзе. Астатнія — у першым паўгоддзі наступнага года. Маецца на ўвазе будаўніцтва службовага жылля, — расказаў міністр. — Акрамя таго, было пабудавана і ўведзена ў строй восем кааператываў. І да канца года чакаецца ўвядзенне яшчэ адзінаццаці».

У цэлым Аляксандр Лукашэнка станоўча ацаніў дзейнасць Міністэрства абароны ў мінулым навучальным годзе і паставіў шэраг задач па ўдасканаленні дзейнасці ваеннай арганізацыі дзяржавы.

БЕЛАРУСЬ ГАТОВА СУПРАЦОЎНІЧАЦЬ З БАНГЛАДЭШ У ГАЛІНЕ ЯДЗЕРНАЙ ЭНЕРГЕТЫКІ І КАСМІЧНАЙ СФЕРЫ

Прэм'ер-міністр **Міхаіл Мясніковіч**, які знаходзіцца з візітам у Народнай Рэспубліцы Бангладэш, сустрэўся ўчора ў Дацы з прэзідэнтам краіны **Шэйхам Рахманам**, перадае карэспандэнт **БЕЛТА**.

Бакі абмеркавалі перспектывы развіцця двухбаковага супрацоўніцтва, а таксама магчымасці рэалізацыі сумесных праектаў у розных сферах эканомікі. Было адзначана, што Беларусь зацікаўлена ў развіцці ўзаемавыгаднага гандлёва-эканамічнага і інвестыцыйнага партнёрства з Народнай Рэспублікай Бангладэш.

У той жа дзень **Міхаіл Мясніковіч** выступіў на Універсітэце Дакі. Прэм'ер-міністр Беларусі заявіў, што Беларусь прапануе Бангладэш супрацоўніцтва па многіх напрамках навукова-тэхнічнай дзейнасці. Адна з перспектывіўных сфер партнёрства — ядзерная энергетыка. «У Беларусі прынята рашэнне аб будаўніцтве АЭС. Мы ведаем, што ў Бангладэш стартуе будаўніцтва станцыі з параметрамі, аналагічнымі беларускім, — адзначыў **Міхаіл Мясніковіч**. — Мы гатовы актыўна супрацоўнічаць з вашымі спецыялістамі ў гэтай галіне і аказваць падтрымку».

Яшчэ адна перспектывіўная галіна для ўзаемадзеяння — касмічная сфера. Беларусь запусціла ўласны спадарожнік дыстанцыйнага здаравання **Зямлі**, стварае групоўку касмічных апаратаў сумесна з Расіяй і плануе пабудавать свой спадарожнік сувязі.

Беларусь таксама зацікаўлена ў рэалізацыі сумесных з Бангладэш праектаў у аграрнапрамысловым комплексе. Беларускія спецыялісты маюць багаты вопыт па развіцці розных напрамкаў сельскай гаспадаркі і гатова імі падзяляцца. Акрамя таго, у якасці ўзаемавыгаднага галіны для партнёрства разглядаецца і біятэхналагічная галіна. «Вы маеце ў гэтай сферы дзейнасці вялікія поспехі, мы будзем вельмі рады бачыць ваш бізнес і спецыялістаў на фармацэўтычным рынку Беларусі», — дадаў прэм'ер-міністр. Ён таксама прапанаваў дэплегіям колам Бангладэш партнёрства з Паркам высокіх тэхналогій Беларусі. Сёння гэта сучасны буйны IT-цэнтр, які пастаяльна свае паслугі і прадукты ў 50 краін свету.

Міхаіл Мясніковіч пазыўна ацаніў перспектывы развіцця супрацоўніцтва паміж краінамі, падкрэсліўшы, што Бангладэш праз Беларусь знойдзе прамы шлях у Еўропу.

ЛЕПШЫ СЯБАР ЭКОЛАГА... ВОЎК

Згряя ваўкоў жыве ў экалага Дзмітрыя Шамовіча

Эколаг **Дзмітрый Шамовіч** з Расонскага раёна выгадаваў і прыручыў трох ваўкоў. Першы воўк з'явіўся ў Дзмітрыя больш за 5 гадоў таму сляпым пчачанком, цяпер у двары ў экалага ў вальеры жыве згряя драпежнікаў, для якіх Дзмітрый — важак.

На здымку: **Дзмітрый ШАМОВІЧ** са сваімі гадаванцамі.

ШТО НОВАГА ў КАНТРОЛЬНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ?

З 1 кастрычніка ўступілі ў сілу асноўныя палажэнні ўказа № 332 «Аб некаторых мерах па ўдасканаленні кантрольнай (нагляднай) дзейнасці ў Рэспубліцы Беларусь», які быў падпісаны 26 ліпеня 2012 года.

У сувязі з гэтым у сферы ажыццяўлення праверак адбыліся пэўныя змены. У прыватнасці, канкрэтызаваны дзеянні правяраючых у адсутнасці суб'екта, які правяраюць; устаноўлены наступствы прызнання праверкі незаконнай; замацавана такая форма кантролю, як маніторынг; вызначаны новыя падставы прызначэння пазапланаваных праверак і іншае. Акрамя таго, з 2013 года ўступае ў сілу ўказ ад 23 кастрычніка 2012 года № 488 «Аб некаторых мерах па паярэднанні незаконнай мінімізацыі сум падатковых абавязальстваў», якім прадугледжваецца стварэнне рэестра камерцыйных арганізацый і індывідуальных прадпрыемстваў з павышанай рызыкай здзяйснення правапарушэнняў у эканамічнай сферы.

На пытанні, звязаныя са зменамі і новаўвядзеннямі ў сферы кантрольнай дзейнасці падатковых органаў падчас **online-канферэнцыі, праведзенай БЕЛТА**, адказвалі спецыялісты Міністэрства па падатках і зборах Беларусі.

Большасць пазапланаваных праверак назначаецца на падставе прыгавораў суду адносна лжэпрадпрымальніцкіх структур

У прыватнасці, адно з пытанняў тычылася падстаў для правядзення пазапланаваных праверак. Намеснік начальніка юрыдычнага ўпраўлення Міністэрства па падатках і зборах Беларусі **Наталія ЗВАРАНО**, адказваючы на яго, паведаміла, што большасць пазапланаваных праверак назначаецца кантрольнымі органамі на падставе прыгавораў суду, у якіх устаноўлены факт ілжэпрадпрымальніцтва той ці іншай структуры.

У адпаведнасці з палажэннямі ўказа № 332 для назначэння пазапланаванай праверкі ў перыяд двухгадовага мараторыя неабходна наяўнасць інфармацыі, якая сведчыць аб ажыццяўленні здзелак з асобамі, у дзейнасці якіх ужо устаноўлены прыкметы лжэпрадпрымальніцтва могуць быць устаноўлены пасля таго, як здзелка адбылася, а галоўнае, што на момант ажыццяўлення гаспадарчай аперацыі з добраахвотнымі контрагентам суб'ект ужо меў прыкметы лжэпрадпрымальніцтва, падкрэсліла яна.

«Цяпер ільвіная доля пазапланаваных праверак назначаецца на падставе прыгавораў суду, у якіх факт і прыкмета лжэпрадпрымальніцтва ўстаноўлена ў ходзе судовага разбору і не патрабуе ніякіх іншых доказаў. Прыгавор суда

змяшчае даказаныя звесткі аб тым, што той ці іншы суб'ект стварыў арганізацыю ў форме камерцыйнага прадпрыемства для ўхілення ад падаткаабкладання або ўтойвання вырукі, або іншых такіх мэт і дзейнасці яка ілжэпрадпрымальніцкая структура, — растлумачыла намеснік начальніка ўпраўлення МПЗ. — Таму пры назначэнні пазапланаванай праверкі на падставе прыгавору суда падатковы орган фактычна праводзіць карэкціроўку падатковай базы суб'екта прадпрымальніцкай дзейнасці, які ўсёмадзійнаваў з суб'ектам, адносна якога ёсць прыгавор суда».

Прадстаўнік МПЗ таксама адзначыла, што падставай для пазапланаванай праверкі можа служыць і інфармацыя, атрыманая пры праверках іншымі кантралюючымі (нагляднымі) органамі. Напрыклад, факт падчас праверкі ўстаноўленага дакумента або службовага асабо суб'екта гаспадарання адмаўляе факт ажыццяўлення аперацыі, якая праходзіць па дакументах контрагента.

Кантрольныя органы пры аперацыйных праверках не маюць права прыпыняць дзейнасць арганізацый

У той жа час кантрольныя органы цяпер не маюць права пры правядзенні аперацыйных праверак прыпыняць розныя гандаль, выкананне работ, аказанне паслуг, паведаміла **Наталія**.

ЦЫТАТА ДНЯ

Святлана ГЕРАСІМОВІЧ, старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па рэгіянальнай палітыцы і мясцовым самакіраванні:

«Мясцовае самакіраванне павінна быць правадніком дзяржаўнай палітыкі ў рэгіёне. Старшыні пасялковых і сельскіх Саветаў дэпутатаў — дзяржаўныя людзі, і калі ўзнікаюць праблемыя пытанні, то актыўна павінны займаць адпаведную пазіцыю, якая павінна быць данесена да людзей. У такіх сітуацыях мясцоваму актыву трэба ўмешвацца, не чакаючы, калі прыедуць з раёна. Шмат што залежыць ад таго, як мы нясем інфармацыю людзям».

НАДВОР'Е СЁННЯ

Брэст	+ 5°
Віцебск	+ 5°
Гомель	+ 7°
Гродна	+ 4°
Магілёў	+ 5°
Мінск	+ 5°

Курсы замежных валют, устаноўлены НБ РБ з 14.11.2012 г.

Долар ЗША	8570,00 ▲
Еўра	10880,00 ▲
Рас. руб.	270,00 ▼
Укр. грыўня	1047,04 ▲

ПРАІНДЭКСАВАНА МІНІМАЛЬНАЯ ЗАРАБОТНАЯ ПЛАТА ЗА КАСТРЫЧНІК

Мінімальная заробатная плата (МЗП) за кастрычнік гэтага года індексуюцца на 12,4 працэнта, як і ў папярэднім месяцы. Гэта абумоўлена тым, што індекс спажывецкіх цен за кастрычнік не перасягнуў пяціпрацэнтны парог да месяца папярэдняй індексацыі (жнівень 2012 года), паведамлілі ў Міністэрстве працы і сацыяльнай абароны.

Такім чынам, месячная мінімальная заробатная плата за кастрычнік гэтага года складае Вр1 млн 109 тыс. 120, мінімальна заробатная плата за гадзіну — Вр6 тыс. 580.

Згодна з законам «Аб устанавленні і парадку павышэння памеру мінімальнай заробатнай платы» памер МЗП, устаноўлены заканадаўчымі і праіндэксаванымі, з'яўляецца абавязковым для наймальніка ў якасці ніжэйшай мяжы аплаты працы работнікаў.

З 1 студзеня гэтага года пастаяннай Савета Міністраў мясцяная мінімальная заробатная плата ўстаноўлена на ўзроўні Вр1 млн., мінімальна заробатная плата за гадзіну — Вр5 тыс. БЕЛТА.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

БЕЛЫ ДОМ РАЗГЛЕДЗІЦЬ ПЕТЫЦЫЮ АБ НЕЗАЛЕЖНАСЦІ ТЭХАСА

Беламу дому дэпутатаў разгледзець анлайн-петыцыю аб выхадзе штатаў Тэхас з Лівіі ў рамках запусчанага ў 2011 годзе праграмы «We The People» адміністрацыя Барака Абама абавязалася адгукацца на любы грамадскія ініцыятывы, якія збіраюць 25 тысяч подпісаў за 30 дзён. І абодзве сепаратысцкія петыцыі гэты нармаўты ўжо выканалі. Аналагічныя ініцыятывы пасля перабырання Абама былі вылучаны і ад імя жыхароў іншых штатаў. Аўтары петыцыі выказваюць незадаволенасць палітыкай федэральнага ўрада і просяць мірным шляхам даць іх штатам незалежнасць.

ЛОНДАН СТРАЦІЦЬ ТЫТУЛ ФІНАСАВАГА ЦЭНТРА

Лондан можа страціць званне найбуйнейшага фінансавага цэнтру ў свеце ў 2012 годзе ў сувязі з пагаршэннем сітуацыі на рынку працы. Пра гэта гаворыцца ў дакладзе Цэнтра даследаванняў эканомікі і бізнесу. Сябета, як лічаць аналітыкі, Лондан наступіць першае месца Нью-Ёрку, а ў 2015 годзе брытанская сталіца апусціцца на трэцяе месца, прапусціўшы наперад Гангконг. Змены ў рэйтынгу абдуцваюць у першую чаргу з-за канцэнтрацыі фінансавага бізнесу на Усходзе, чаму спрыяюць узмацненне жорсткасці рэгулявання ў заходніх краінах, рост падаткаў і недавер грамадства банкірам.

НАВУКОЎЦЫ ВЫЗНАЧЫЛІ САМЫ ШЧАСЛІВЫ ЧАС СУТАК

У ЗША навукоўцы на працягу двух гадоў праводзілі аналіз даных для высвятлення, у які час сутак чалавек адчувае сябе найбольш шчаслівым. У ходзе даследаванняў было вывучана каля 600 паведамленняў у Twitter ад 2,5 мільёна карыстальнікаў з больш чым 80 краін свету. У выніку высветлілася, што інтэрнэт-карыстальнікі адчуваюць сябе больш шчаслівымі раніцай, а да вечара іх эмацыяны фон паступова пагаршаецца. Пры гэтым самы добры настрой у людзей характэрны для зімовых месяцаў са снежня па студзень, але шчаслівы перыяд заканчваецца прыкладна 16 студзеня — у трох панядзелак гэтага месяца, які лічыцца самым депрэсійным днём у годзе. Складаная формула псіхолога з Англіі Кліфа Арнзла ўлічвае непагадзь, святы, якія прайшлі, і ўсведамленне таго, што трэба нейкім чынам планаваць сваю будучыню. І, урэшце, галіцца перад адыходам на працу.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

У ШВЕЙЦАРЫІ ПРЫДУМАЛІ КВАТЭРУ-БУРБАЛКУ

Швейцарская дызайн-студыя распрацавала вялікі прызрысты шар, які аўтары пазіцыянуюць як амаль аўтаномную кватэру. Кватэра-бурбалка пад назвай Sosoop-1 мае дыяметр 180 сантыметраў і вагу 97 кілаграмаў. Шар можна прымацаваць да падлогі ў пакоі, падвесіць на дрэва, прымацаваць да будынка і нават змясціць у ваду. У сярэдзіне яго знаходзіцца мяккае «дно», якое пры дапамозе падушак ператвараецца ў каналічкі крэсла. Sosoop-1 можна абсталяваць дадатковымі модулямі, напрыклад, шафкай, скрынямі і міні-кухняй з ракавінай. Для выкарыстання на вуліцы «дом» абсталяваны блокам харчавання, якога хапае на 40 гадзін асвятлення і 30 хвілін гатавання ежы. Мяркуюцца, што Sosoop-1 паступіць у продаж сёлета, а яго кошт складзе каля 3000 долараў.

ЯКІ ПРАЕКТ МАЛОГА БІЗНЭСУ МОЖА АТРЫМАЦЬ ПАДТРЫМКУ ДЗЯРЖАВЫ І МІЖНАРОДНЫХ ПРАГРАМ?

Аляксандр ПАНАМАРОЎ, дырэктар Гродзенскай абласной установы фінансавай падтрымкі прадпрымальнікаў:

— У першую чаргу сёння разглядаюцца інвестыцыйныя інавацыйныя накіраванасці, якія арыентаваны на эксперт прадукцыі, імпартазамышчэнне. Таксама вітаюцца праекты па аказанні паслуг турыстам. Нядаўна, напрыклад, за кошт сродкаў абласнога бюджэту пад ільготны крэдыт аказана падтрымка прадпрыемству «Мірскія ўзоры», якое вырабляе сувеніры прадукцыю па тэматыцы менавіта Гродзеншчыны. Падтрымліваюцца і праекты па адкрыцці кавярняў, рэстаранаў, гасцініц.

Вельмі перспектывіўны кірунак — удзел у міжнародных праграмах разам з нашымі суседзямі. Напрыклад, шэраг праектаў атрымалі фінансавую падтрымку ў рамках праграм трансгранічнага супрацоўніцтва «Польшча-Беларусь-Украіна» і «Латвія-Літва-Беларусь». Верагодна, гэтыя праграмы будуць падтрыжаны. Больш падрабязную інфармацыю можна атрымаць на нашым сайце www.fincetr.by. Дарэчы, па праграме «Польшча-Беларусь-Украіна» было выдзелена 186 мільёнаў еўра, і вельмі крўдана, што мы скарысталіся толькі невялікай часткай ад гэтай сумы. У адозненне ад польскіх калег, якія вельмі актыўна працуюць у міжнародных праграмах, нам яшчэ не хапае ўмення грамадзян дзейнічаць у гэтай сферы. Таму плануем заняцца падрыхтоўкай спецыялістаў па састаўленні міжнародных праектаў.

Ігар ЧАРНЯКОЎ, дырэктар цэнтру падтрымкі прадпрымальніцтва ТАА «Селбісэрвіс» (г. Шучын):

— На падставе аналізу маркетынгу і асноўнай базы ўласнага вопыту дзейнасці ў сферы прадпрымальніцтва магу зрабіць высноў, што безумоўна падтрымку будуць мець экспертаарыентаваныя прадпрыемствы па выпуску прадукцыі альбо аказанні паслуг, якія запатрабаваны нашымі замежнымі партнёрамі. Гэта, у прыватнасці, вырабы з дрэва, у тым ліку мэбля, тавары швейнай вытворчасці, транспартныя паслугі.

Праблема развіцця малых гарадоў і пасёлкаў — адна з найбольш вострых у нашай краіне. Таму практычна любое прадпрыемства, якое вырабляе прадукцыю і аказвае паслугі на гэтых тэрыторыях, у сельскай мясцовасці, знойдзе ўсебаковае дзяржаўнае падтрымку. Апошнім часам усё больш актыўна розную дапамогу, у тым ліку і фінансавую, малому і сярэдняму бізнесу аказваюць замежныя донорскія арганізацыі і фонды. У першую чаргу на такую дапамогу могуць прэтэндаваць вытворцы экалагічна чыстай сельгаспрадукцыі, прадпрыемствы, якія выкарыстоўваюць энергазберагальныя тэхналогіі і працэсы, звязаныя з утылізацыяй адходаў. Гэта толькі некаторыя прыярытэты кірункі малога і сярэдняга бізнесу. А каб атрымаць больш падрабязныя кансультацыі, запрашаем усіх ахвотных у наш Цэнтр падтрымкі прадпрымальніцтва.

Леанід МАСЦЮГІН, дырэктар бізнэс-інкубатора ТАА «Ансель» (г. Ліда):

— Увогуле любы рэнтабельны праект можа атрымаць падтрымку, акрамя праектаў, звязаных з фінансавай дзейнасцю, алкаголем, тытунём, ігральным бізнесам і г.д. Рознічны гандаль, як малы бізнэс, у значнай ступені сябе выцарпаў. Будучыня за буйнымі крамамі і гандлёвымі сеткамі. Я быў пераўтвораны ў музей прыватнага гандлю. Наўпаўна, гэта ў перспектыве і нас чакае. Так, сваю нішу пакуль можна знайсці і тут, аднак з кожным годам усё цяжэй забяспечыць рэнтабельнасць такіх праектаў, а стратныя не падтрымліваюцца.

Найбольш перспектывіўны кірунак — паслугі і вытворчасць новых тавараў. Тут і высокая рызыка, і высокі прыбытак, такія праекты падтрымліваюцца. Пры гэтым малы бізнэс павінен быць перш за ўсё інавацыйным. Менавіта падтрымліваць часцей за ўсё знаходзяць арыгінальнае рашэнне, раскручваюць яго і выгадна прадаюць. Аднак не забудзьце запатэнтаваць сваё рашэнне і скласці грамадзяны бізнэс-план. І вы атрымаеце падтрымку. А бізнэс-інкубатар вам дапаможа.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

ШТО НОВАГА Ў КАНТРОЛЬНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ?

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

«3 п.4 палажэння, зацверджанага ўказам № 510 ад 16 кастрычніка 2009 года, выключана норма, якая прадастаўляла праваправачы права пры правядзенні пазапланавай тэматычнай аператыўнай праверкі прыпынчэння рознічных гандаль, выкананне работ, аказанне паслуг на тэрмін не большы за дзве сутак для зняцця астаткаў тавару і праверкі парадку прыёму наяўных грашовых сродкаў і ажыццяўлення валютных апераций, парадку выкарыстання касавых падсумуювачых апаратаў, таксометраў, — нагадала Наталія Зварано. — 3 1 кастрычніка 2012 года ў адпаведнасці з арт. 10 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб нарматыўных прававых актах Рэспублікі Беларусь» падатковыя органы пры правядзенні рэйдавых праверак кіруюцца нормамі Палажэння аб арганізацыі і правядзення праверак, зацверджанага ўказам № 510, з улікам змяненняў, унесеныя ўказам № 332».

Гэта значыць, што кантрольныя органы з 1 кастрычніка 2012 года, калі ў Беларусь уступілі ў сілу указ № 332, не маюць права пры правядзенні пазапланавых тэматычных аператыўных праверак прыпынчэння рознічных гандаль, выкананне работ, аказанне паслуг, падкрэсліла прадстаўнік МПЗ.

Пяцігадовы мараторый на планавыя праверкі будзе дзейнічаць для добрасумленых суб'ектаў прадпрыемальніцтва

Тэрміны планавых праверак у 2013 годзе будуць вылічаныя з года заканчэння папярэдняй планавай праверкі. Аб гэтым падчас online-канферэнцыі паведаміў начальнік галоўнага ўпраўлення арганізацыі кантрольнай дзейнасці Міністэрства па падатках і зборах Беларусі Мікалай ПАЦЕУ. Паводле яго слоў, «з улікам прынятых змяненняў

і ў мэтах каардынацыі праверак кантрольных (наглядных) органаў укладзеныя парадка вылічэння перыядычнасці для назначэння планавых праверак, — адзначаў Мікалай Пацеў. — У прыватнасці, тэрмін назначэння наступнай праверкі будзе вылічаны не з дня, а з года заканчэння папярэдняй планавай праверкі (укліючаючы гэты год), назначанай пасля 1 студзеня 2010 года».

Чыноўнік таксама звярнуў увагу на яшчэ адну нававіну ўказа № 332 — пяцігадовы мараторый на правядзенне планавых праверак адносна суб'ектаў прадпрыемальніцкай дзейнасці, якія добрасумленна выконваюць абавязавальны перад бюджэтам і не маюць фактаў парушэння заканадаўства. «Такімі прызнаюцца суб'екты, у якіх ні ў ходзе папярэдняй планавай праверкі, ні ў перыяд пасля яе заканчэння і да назначэння наступнай планавай праверкі не выяўлена фактаў невыканання або неналежавага выканання абавязавальнасці перад бюджэтам, уключаючы дзяржаўныя мэтавыя бюджэтных фонды, і фактаў парушэння заканадаўства», — растлумачыў ён.

Паводле слоў Мікалая Пацева, прызнаныя добрасумленымі суб'екты, незалежна ад таго, да якой групы рызык яны аднесены, будуць правярцца не часцей за адзін раз у пяць гадоў. Прычым гэта норма распаўсюджваецца і на праверкі ў рамках ведамскага кантролю. Выключэнне складаюць толькі дыспрадаўныя і консульскія ўстаноўвы рэспублікі, верагодна кантроль адносна якіх пры адсутнасці парушэнняў на выніках папярэдняй планавай праверкі будзе ажыццяўляцца не часцей за адзін раз у тры календарныя гады, укладзены на пачатку галоўнага ўпраўлення арганізацыі кантрольнай дзейнасці МПЗ. У той жа час у гэты перыяд могуць праводзіцца маніторынгі, камеральныя праверкі, пазапланавыя тэматычныя аператыўныя праверкі, дадаў ён.

Падтрымаваў Антон ЗАПОЛСЬКІ.

■ Блізкая ўлада

АДКРЫТАЯ РАЗМОВА

На прыёме грамадзян старшыня Магілёўскага аблвыканкама Пётр РУДНІК традыцыйна разбіраўся са складанымі жыллёвымі праблемамі людзей, а таксама падрыхтоўкай спартсменў і развіццём у абласным цэнтры гасцінчнага бізнэсу.

Аксане Мянковай даявоўся спроба ў Пятра Рудніка пра будаўніцтва дома ў Магілёве, куды яна ўклаў уласныя грошы. Аб'яцваюць, што на пачатку наступнага года гэты дом здадуць. А вось будзе разбірацца.

Духвапярховам даму ўжо 74 гады. Ён састарэў маральна і фізічна. Цяглыя каробка, а ўнутры драўляны канструкцыі. Зношанасць перавысіла 60%. Дом нарэшце гатовы паставіць на капітальны рамонт, аднак жыхары хочуць менавіта рэканструкцыю — каб у іх кватэрах з'явіліся ванныя пакоі і ўвогуле нармальныя ўмовы жыцця.

— Я толькі за тое, каб людзі жылі ва ўмовах, якія адпавядаюць нашаму XXI стагоддзю, — заўважыў Пётр Руднік. — Але ў такім выпадку колькі гэта будзе каштаваць? Папярэдне спецыялісты падлічылі, што пасля рэканструкцыі, якая б задаволіла ўсе запатрабаваныя жыхароў, квадратны метр у абноўленым доме будзе каштаваць прыкладна 890 долараў. Між тым сёння ў новым доме ён каштуе прыблізна 4 мільёны рублёў, амаль удвая танней. Таму паўстае пытанне — а ці варта рамантаваць такую старызню? Можна, замест яе пабудаваць новы дом?

— Трэба прыняць эканамічна абгрунтаванае рашэнне, каб не зрабіць «залаты» дом з трыхлявай пабудовы, — настойвае губернатар і нагадавае ўладам Магілёва, што трэба прапрацаваць праграму па старых жылляў ў горадзе з пункту гледжання эфектыўнага выкарыстання сродкаў.

Жыццёвыя гісторыі

Ёсць жыллёвыя пытанні, якія (прадаў, гэта, напэўна, толькі на першы погляд) вырашаюцца даволі проста. Жанчына, якая мае малое дзіця, паскардзілася на няякасны рамонт па ўцпненні кватэры — правяраль і выправаль, калі ёсць хібы. Грамадзянцін паскардзіўся на дзеянні чыноўніка ў справе ўключэння ў жыллёва-будаўнічы кааператыву — разбіраюцца і прымуць заха-

Ілона ІВАНОВА

■ Арэнда жылля

У МІНСКУ НАЗІРАЕЦЦА СУР'ЁЗНЫ ДЭФІЦЫТ ЗДЫМНАГА ЖЫЛЛЯ

Сярэдні кошт арэнды аднапакаёвых кватэр павялічыўся да 300 долараў

Тэндэнцыя на павелічэнне цэннікаў арэнды ў сталіцы пачала назірацца яшчэ ў другой палове жніўня, калі студэнцкі бум «выміў» амаль усё таннае жыллё ў галоўным мегаполісе краіны. Сёлета гэтая тэндэнцыя працягваецца ўвогуле вельмі моцна, бо ў апошнія 5—7 месяцаў на арэндны рынак Мінска не паступаюць кватэры з новабудуўляў. Бюджэтных кватэр па льготных крытэрах цяпер будуюцца ўжо менш, а попыт працягвае павялічвацца.

Попыт перавышае прапанову ў 15—20 разоў

Як паведаміла карэспандэнт «Звязды» спецыяліст аддзела арэнды Цэнтра гандлю нерухомасцю «Пакадан» Алена АГРЫЗКА, апошнія два месяцы спецыялісты агенцтваў працуюць з кліентамі па свабодных кватэрах у рэжыме анлайн. Цяпер бюджэтных кватэры па сярэднім цэніку атрымліваюць новых кватэрантаў літаральна на працягу сутак. Існуючыя дафіцыт жылля ў Мінску дацягнуў такіх памераў, калі на 20 заявак ад кліентаў на рынак паступае толькі 1—2 кватэры.

Працяглы дэфіцыт жылля дазваляе гаспадарам свабодных кватэр штучна павялічваць свае цэнікі нават на стандартныя жылля памішканні.

300 долараў за аднапакаёўку стане нормай?

Самы вялікі попыт у сталіцы існуе на сегменце аднапакаёвых кватэр. Менавіта гэта жыллё сёння падаражае максімальна. Зараз яшчэ магчыма адшукаць у старых дамах «дабітоў» аднапакаёўку за 250—280 долараў, аднак гэта выключэнне, а не правіла. Сярэднемінімальны цэннік стандартных аднапакаёвак складае 300 долараў плюс квартплата. Па такім кошыце кліенты згодны здымаць маленькія кватэры ў любым раёне сталіцы. Гэта можа быць кватэра са старой мэбляй або ўвогуле без мэблі.

А вось мінімальны цэннік аднапакаёвых кватэр у цэнтры зараз пачынаецца з 350—400 долараў. Дзіўна, але існуе ўпэўненне попыт і на такое не вельмі якаснае, але дарагое жыллё.

Двухпакаёўкі і трохпакаёўкі за 350 USD

Сярэдні кошт стандартных двухпакаёвых кватэр дасягае цяпер ужо 350 долараў. Часам на рынку можна адшукаць не вельмі якасныя двухпакаёўкі коштам да 320—340 долараў, але і такіх слабенькіх кватэр адзінкі.

У цэнтры самыя танныя бюджэтных двухпакаёўкі ў старых пяціпавярховых дамах здаюцца мінімум за 400 долараў. Спраўды якасныя двухпакаёвыя кватэры ў цэнтры зараз прапануюцца кліентам ужо за 450—700 долараў.

Мінімальны кошт трохпакаёвых кватэр пачынаецца з 400 долараў, аднак... У далёкіх раёнах можна адшукаць пустыя трохпакаёўкі ў новабудуўлях за 350 долараў плюс квартплата. Тут трэба ўлічваць той факт, што гэта вялікія па плошчы кватэры, дзе звычайна ніхто не зарэгістраваны. А вось квартплата за такія трохпакаёўкі ў зімовы час будзе проста «казачная».

Патанненне да вясны не прадбачыцца

Тое, што максімальны попыт на жыллё пры мінімальнай прапанове павялічыць цэнікі арэнды, тлумачыцца законамі рынку. Аднак штучнае павелічэнне кошту арэнды павінна мець сваю крайнюю мяжу.

Спецыялісты агенцтваў нерухомасці ўпэўнены, што зараз у сталіцы не існуе ніякіх перадумоў для патаннення арэнды бюджэтнага жылля. Пытанне толькі ў тым, які максімальны цэннік змогуць аплываць кватэранты. Наш эксперт рынку нерухомасці ўпэўнены, што для аднапакаёвых кватэр гэта будзе 300—350 долараў. Такі цэннік на аднапакаёўкі будзе трымацца мінімум да мая, упэўнены спецыялісты рынку арэнды жылля.

Сяргей КУРКАЧ

ГАЛАСУЕМ ЗА ТЭАТР

У сталіцы стартваў тыдзень паказу лепшых спектакляў з усёй Беларусі

Нацыянальная тэатральная прэмія — гэта конкурс, у якім адзначаюць лепшых рэжысёраў, драматургаў, акцёраў, мастакоў. Іх вызначае прафесійнае журы. Але за гэтым конкурсам можна назіраць і нават вызначыць свае прыхільнасці: лепшых акцёраў на сваю думку, самую цікавую для сябе пастаноўку. І тут можа нават нападкаць адначасна: увесць заключны тыдзень з 12 па 19 лістапада спектаклі, вылучаныя на прэмію адборачнай камісіяй, можна паглядзець у Мінску. І гэта не толькі сталічныя тэатры, бо нагляд прыязджаюць тэатры з Брэста, Віцебска, Магілёва, Гродна, Гомеля — як драматычныя так і ляльчынны. У тэатральных афішах і праграмах конкурсныя спектаклі пазначаны асобна.

Адкрыццё конкурснай праграмы Нацыянальнай тэатральнай прэміі адбылося 12 лістапада ў Нацыянальным акадэмічным драматычным тэатры імя Горькага перад праграмным спектаклем Віцебскага абласнога тэатра імя Якуба Коласа «Леаніды не вернуцца на зямлю» паводле Уладзіміра Караткевіча. На святочны лад глядачоў настраівалі тэатральныя касцюмы ў фэе і выстава тэатральных афіш. Застаўкай адкрыцця зрабілі невялікае лазернае шоу.

— Нацыянальная тэатральная прэмія сёлета будзе ўручацца другі раз. Яна была заснавана дзеля таго, каб жыхары Беларусі больш ведалі нашы тэатры, ведалі асоб з тэатральнага свету і іх творчасць, — ад імя дырэктры Нацыянальнай тэатральнай прэміі гаворыць Валыяна Сцяпанавіч. — Самае галоўнае для нас — зацікавіць і прывабіць глядача, таму што дзеля яго працуюць нашы тэатры. Не вельмі наш глядач пакуль разумее, што трэба падтрымаць свае тэатральнае мастацтва і асабліва абласныя тэатры. Насамрэч мы ікмірэна дэнсці, што ў фінальным тыдні прымоцны ўдзел самыя лепшыя спектаклі, што ёсць у рэспубліцы на сённяшні дзень, якія вызначыла адборачная камісія. Тым больш што ў конкурсе прадстаўлена нацыянальная тэма, што асабліва павінна прывабліваць людзей. Цікавае ёсць, квіткі раскупляюцца даволі добра як на драматычныя спектаклі, так і

ляльчынны (а гэта і дзіцячыя пастаноўкі, і спектаклі для дарослых).

Такім чынам, у тэатраў ёсць магчымасць паглядзець на наступным тыдні 16 лепшых спектакляў Беларусі, якія пройдуць на розных пляцоўках. Перамогаў вызначыць вялікае журы: 112 чалавек, сярэд якіх тэатральныя крытыкі, аўтарытэтных дзеячы тэатра.

— Сёлета мы выпрацавалі палажэнне аб журы, каб арганізаваць і аблегчыць гэтую працу, — удакладняе Валыяна Сцяпанавіч. — Галасаванне будзе тайным: білетэні для галасавання, адкрытыя скрыні, падліковае камісія. Будуць галасаваць тыя члены журы, якія праглязелі ўсю праграму.

Уладзімір КАРАЧЭЎСКІ, першы намеснік міністра культуры Рэспублікі Беларусь:

— Любы жыхар Беларусі можа наведаць спектаклі на працягу ўсяго тэатральнага тыдня. Ёсць спектаклі, на якія квіткі амаль ужо раскуплены. Квіткі на спектаклі Нацыянальнай тэатральнай прэміі можна набыць па прымальным коштах. Самыя вялікія цэны — у Нацыянальнай акадэмічнай Вялікі тэатр Беларусі на оперу «Аіда» — 60-70 тысяч. На цырымоні ўручэння закрываю, якая пройдзе 19 лістапада ў Нацыянальным Вялікім тэатры оперы і балета Беларусі кошт квіткоў 30-40 тысяч. Мы спадзімся, што сама цырымонія стане вясёлым тэатральным святам. Але мы думаем пра тое, каб лепшыя спектаклі краіны можна было паглядзець не толькі ў сталіцы, дзеля гэтага іх можна было б правесці ў гаспадарыні па краіне, што дало б магчымасць пазнаёміцца з імі больш шырокай аўдыторыі.

Падчас тыдня Нацыянальнай тэатральнай прэміі можна будзе паравацца пра шляхі і тэндэнцыі развіцця беларускага тэатра — арганізатары маюць намер правесці «круглы стол» па гэтай тэме. Абарэкаванне — на перспектыву. Тым больш што ў наступныя гады ёсць ідэя запрашаць у Беларусь дырэктараў міжнародных тэатральных фестываляў, якія б маглі адзначыць нейкі беларускі спектаклі і запрасіць іх на свае форумі.

Ларыса ЦІМОШЫК.

Швабскі сельскі ісполнительный комитет Логойского района Минской области проводит открытый аукцион по продаже земельных участков в частную собственность граждан Республики Беларусь для строительства и обслуживания многоквартирных жилых домов

№ п/п	Адрес земельного участка, кадастровый номер	Площадь, га	Расходы по подготовке документов	Начальная цена (рублей)	Задаток (рублей)
1	д. Погребиче, ул. Набережная, 70, 623287607101000085	0,1926	3 594 853	9 630 000	1 926 000
2	д. Погребиче, ул. Набережная, 71, 623287607101000077	0,2090	3 594 853	10 450 000	2 090 000
3	д. Погребиче, ул. Набережная, 72, 623287607101000078	0,2005	3 594 853	10 025 000	2 005 000
4	д. Погребиче, ул. Набережная, 73, 623287607101000079	0,2019	3 594 853	10 095 000	2 019 000
5	д. Погребиче, ул. Набережная, 74, 623287607101000080	0,2151	3 594 853	10 755 000	2 151 000
6	д. Погребиче, ул. Набережная, 75, 623287607101000081	0,2475	3 594 853	12 375 000	2 475 000
7	д. Погребиче, ул. Набережная, 76, 623287607101000082	0,2472	3 594 853	12 360 000	2 472 000
8	д. Погребиче, ул. Набережная, 77, 623287607101000083	0,2456	3 594 853	12 280 000	2 456 000
9	д. Погребиче, ул. Набережная, 78, 623287607101000084	0,2436	3 594 853	12 180 000	2 436 000

Задаток перечисляется на р/с № 3600619161107, ЦЕВ № 611 филиала № 500, Минское управление ОАО «АСБ Беларусбанк», код 601 г. Логойска, УНП 600181592, Швабский сельский исполнительный комитет, код платежа 4901. Победитель аукциона обязан в течение 10 (десяти) рабочих дней после утверждения о результатах аукциона внести плату за земельный участок, возместить расходы, связанные с подготовкой документации, необходимой для проведения аукциона. Порядок проведения аукциона оговорен в условиях его проведения.

Всем желающим предоставляется возможность ознакомиться с документацией и земельными участками. Аукцион состоится 14 декабря 2012 года в 14.00 по адресу: Минская обл., Логойский р-н, д. Швабы, ул. Парковая, д. 26. Заявления на участие и необходимые документы принимаются до 14.00 11 декабря 2012 года. Контактные телефоны: (8 01774) 59 1 35, 59 2 25, 8 (029) 107 16 17. Наш сайт в интернете: logosky.gov.by.

Извещение о проведении 17 декабря 2012 года торгов по продаже имущества ОАО «Стройтрест № 3 Ордена Октябрьской революции»

Предмет торгов (наименование и кадастровый номер продаваемого имущества)	Изолированное помещение № 1 магазина общей площадью 299,6 кв. м, инв. номер кадастровой 644/D-39713; миксер (инв. № 1302); витрина холодильная «Вилоа» (5 шт., инв. №№ 1303, 1304, 1305, 1316, 1317); шкаф холодильный «Поларис» (5 шт., инв. №№ 1306, 1307, 1312, 1313, 1319); камера холодильная КХС-11,80 (инв. № 1308); стойка барная прямоугольная (инв. № 1311); ограджение хромированное (инв. № 1314); морозильный ларь (инв. № 1318); камера холодильная КХ-6 (инв. № 1320); весы БП-15Т (инв. № 1322); кондиционер BALLU BSC18H (инв. № 1323); кондиционер BALLU MUA24HR (2 шт. инв. №№ 1324, 1325); касовая кабинка (2 шт., инв. №№ 1327, 1328); персональный компьютер (инв. № 1329); световой короб (2 шт., инв. № 1330, 1331); кондиционер BALLU BSC30H (инв. № 1348); электронный терминал (инв. № 1439); агрегат компрессорно-конденсаторный (инв. № 1452); барный модуль пристенный (2 шт.); весы МК-15 (3 шт.); весы БТ-300 (1 шт.); ванна моечная (5 шт.); горка пристенная с подставкой (5 шт.); горка пристенная (1 шт.); горка островная (3 шт.); горка прикассовая одностор. (1 шт.); денежный ящик (4 шт.); касовый аппарат (3 шт.); касовая настенная для посуды (1 шт.); контейнер хлебный Елочка (3 шт.); касовый суммирующий аппарат ЭКР3 110 (1 шт.); морозильный ларь (3 шт.); прибор Телен (1 шт.); прилавок глухой (2 шт.); прилавок торговый глухой (1 шт.); роллеты защитные (2,3 м); стеллаж хлебный (3 шт.); стол упаковочный (2 шт.); стол рабочий (2 шт.); стеллаж кухонный (1 шт.); электроподогреватель (1 шт.); электроусушитель волна (2 шт.).
Местонахождение продаваемого имущества	Минская область, Солигорский район, г. Солигорск, ул. К. Заслонова, 48-1
Сведения о продавце	ОАО «Стройтрест № 3 Ордена Октябрьской революции», ул. Козлова, 37, 223710, г. Солигорск, телефон (044) 726 78 40
Сведения об организаторе торгов	УП «Минский городской центр недвижимости», ул. К. Маркса, 39, к. 10, 220030, г. Минск, телефон (017) 327 48 36
Начальная цена предмета торгов (без НДС)	252 811 долларов США
Сумма задатка	200 000 000 белорусских рублей

Торги проходят в форме открытого аукциона на повышение начальной цены. Торги проводятся в соответствии со ст. ст. 417, 418 Гражданского кодекса Республики Беларусь и порядком проведения аукциона по продаже имущества ОАО «Стройтрест № 3 Ордена Октябрьской революции», утвержденным организатором торгов. К участию в торгах допускаются юридические и физические лица, внесшие задаток, заключившие соглашение с организатором торгов о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона, а также предоставившие организатору торгов следующие документы: заявление на участие в аукционе (по форме, установленной организатором торгов); заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона (по форме, установленной организатором торгов); копию свидетельства о регистрации (для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей); копию устава (для юридических лиц); копию платёжного поручения о внесении задатка; документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица; а также, при необходимости, иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона. Задаток перечисляется на расчетный счет УП «Минский городской центр недвижимости» № 3012104971019 в региональную дирекцию № 700 ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, код 150001369, УНП 190398583. Оплата стоимости приобретенного имущества с учетом цены фиксируется в протоколе о результатах аукциона и не включает НДС. НДС осуществляется победителем торгов (покупателем) в порядке, предусмотренном в договоре купли-продажи, в белорусских рублях по курсу, установленному Национальным банком Республики Беларусь на день платежа. По согласованию с продавцом возможна рассрочка платежа. Договор купли-продажи между продавцом и победителем торгов (покупателем) подписывается в течение 10 календарных дней со дня проведения аукциона. Затраты на организацию и проведение аукциона возмещает победитель торгов (покупатель). Торги проводятся 17 декабря 2012 года в 12.00 по адресу: г. Солигорск, ул. Козлова, 37, второй этаж, актовый зал. Прием документов, а также консультации по вопросам участия в торгах осуществляются с 16.11.2012 по 13.12.2012 включительно в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (по пятницам — до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6. Телефоны для справок: (017) 327 48 36, (044) 726 78 40.

СЁННЯ — СУСВЕТНЫ ДЗЕНЬ ДЫЯБЕТУ

Каму трэба правярыцца?

Некалькі гадоў таму пік захваральнасці на цукровы дыябет у дзяцей прыпадаў на ўзрост 10-14 гадоў, цяпер усё больш выпадкаў выяўляецца ва ўзросце 4-5 гадоў і нават раней. Захваральнасць на цукровы дыябет сярод дарослых у нашай краіне нязвычайна высокая. Зараз звыш 220 тысяч беларусаў (з іх 1,5 тысячы дзяцей) маюць такое захворванне. 93 працэнты хворых маюць цукровы дыябет 2 тыпу, астатнія — 1-га. Падобная карціна назіраецца ва ўсім свеце.

Паводле слоў намесніка галоўнага ўрача Рэспубліканскага цэнтры медыцынскай рэабілітацыі і бальнеалячэння Волгі СА-ЛКО, цукровы дыябет — найбольш распаўсюджанае хронічнае захворванне і сур'ёзная праблема для аховы здароўя, паколькі лячэнне адбываецца за дзяржаўны кошт. Больш за тое, хвароба істотна зніжае якасць жыцця, спрыяе ранній інвалідызцыі і высокай смяротнасці ў выніку хронічных ускладненняў. У такіх пацыентаў рызыка развіцця ішэмічнай хваробы сэрца і інфаркту міякарда вышэй у 2 разы, паталогіі нырака — у 17 разоў, гангрэны ніжніх канечнасцяў — у 20 разоў, артэрыяльнай гіпертэнзіі — у 3 разы. Акрамя таго, галоўнай прычынай страты зроку ў свеце з'яўляецца таксама дыябет.

Дыягназ цукровага дыябета выяўляецца па выніках лабараторнага даследавання ўзроўню глікеміі — пры ўзроўні глюкозы ў капілярнай крыві раніцай нашча звыш 6,1 ммоль/л (пры ўзроўні глюкозы ў плазме звыш 7 ммоль/л), пры ўзроўні глюкозы ў капілярнай крыві (плазме) на працягу сутак звыш 11,1 ммоль/л. У апошнія гады для выяўлення цукровага дыябета 2 тыпу могуць выкарыстоўвацца паказчыкі глікаванага гемаглібуна.

Адпаведнае абследаванне для ранняга выяўлення захворвання рэкамендуецца:

- мужчынам і жанчынам ва ўзросце пасля 45 гадоў
- асобам з метабалічным сіндромам, нарастаннем вагі (індексам масы цела звыш 25 кг/кв.м)
- жанчынам з атлусценнем і парушэннем менструальнай функцыі (сіндром полікістозных яечнікаў)
- жанчынам з гестацыйным цукровым дыябетам
- асобам з сасудзістымі катастрофамі (інфаркт міякарда, інсульт).

Трэба памятаць, што напачатку хворы можа не адчуваць ніякіх праяў хваробы.

Святлана БАРЫСЕНКА.

ВНЕОЧЕРЕДНОЕ ОБЩЕ СОБРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ ОТКРЫТОГО АКЦИОНЕРНОГО ОБЩЕСТВА «МОТОВЕЛО»

(г. Минск, проспект Партизанский, 8) СОСТОИТСЯ 20 ноября 2012 г. по адресу: г. Минск, проспект Партизанский, 8 В ЗАОЧНОЙ ФОРМЕ

Орган, по решению которого собирается общее собрание акционеров: Наблюдательный совет ОАО «МОТОВЕЛО».

ПОВЕСТКА Д

14 лістапада
2012 г.
№ 23 (95)

ВЕК ВУЧЫСЯ ВЯЛІКІЯ НАДЗЕІ МАЛОГА БІЗНЭСУ

Чаму і як вучаць
прадпрымальнікаў-пачаткоўцаў

Майстар-клас для будучых маладых прадпрымальнікаў Міншчыны прайшоў на прапрыемстве Ceresit СААТ «Хенкель Баўтэхнік» у Заслаўі. Правёў яго генеральны дырэктар прадпрыемства, член Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Сяргей Навіцкі.

Сяргей Рыгоравіч адзначыў, што ў свой час гэты бізнэс-праект пачынаўся з нуля. Узвядзенне завода пачалі ў ліпені 2005-га, а ў верасні 2006-га ўжо была наладжана вытворчасць. Сёння Ceresit выпускае каля 117 найменняў прадукцыі для айчынага будаўнічага рынку. За шэсць гадоў аб'ём вытворчасці павялічыўся ў 40 разоў, а аб'ём продажу — больш чым у 20 разоў. У чым сакрэт поспеху? Аргументавана і даходліва Сяргей Навіцкі расказаў аб шляхах арганізацыі бізнэсу. «Не кожная справа заканчваецца поспехам: вы можаце інвеставаць у прадпрыемства сродкі, а яно разваліцца ці абанкруціцца. Але не трэба гэтага баяцца. У Злучаных Штатах Амерыкі штогод рэгіструецца каля 400 фірмаў і столькі ж закрываюцца. Але тое, што ўкладзена ў свае веды, застанеца з вамі: вучыцца не позна ў любым узросце», — заўважыў ён.

Павышэнню прафесійнай кваліфікацыі работнікаў і спецыялістаў, навучанне іх замежным мовам за кошт прадпрыемства генеральны дырэктар надае вялікую ўвагу. Ён нагадаў будучым прадпрымальнікам, што бізнэс трэба арыентаваць на чалавека, на тых, хто стварае дабрабыт. «У кампаніі павінна працаваць каманда, задача якой — развівацца, і вы таксама абавязаны іх развіваць», — адзначыў гендырэктар.

Вельмі важна стварыць для калектыву дастойныя і бяспечныя ўмовы працы. На гэтыя моманты тут звяртаюць асабліваю ўвагу. На прадпрыемстве існуе даволі значны сацыяльны пакет, які ўключае дадатковыя вылаты, прэміі, матэрыяльную дапамогу. Акрамя таго, фірма кампенсуе для сваіх супрацоўнікаў праезд да месца работы, 75% сабекошту харчавання, аплатае разнастайныя трэнінгі, семінары, кошт абнашчвання для заняткаў спортам. Сёння сярэдняя заробатная плата на заводзе больш за 6 мільёнаў рублёў. Штогод яна пераглядаецца ў бок павышэння. Гэта звязана з інфляцыйнымі працэсамі. «Сёлета ў Беларусь інфляцыя на ўзроўні 22 працэнтаў. Значыць, у наступным годзе на столькі ж плануем павысіць зарплату», — канстатуе Сяргей Навіцкі.

Разам з тым, нягледзячы на добры заробкі, не ўсе работнікі вытрымліваюць патрабаванні, што да іх прад'яўляюцца. Тых, хто парухнуў працоўную дысцыпліну, дазваляюць сабе з'явіцца на работу падшафэ, звальняюць. Сяргей Навіцкі нагадаў будучым прадпрымальнікам, што ў іх рабоце павінна быць сістэмнасць, заснаваная на планаваці: «Я ведаю план развіцця прадпрыемства да 2013 года, якія з'яўляюцца гэтага часу энергія, газе, а таксама велічыню зарплат супрацоўнікаў. Аналізуем, як і чым гэта пакрыць, а яшчэ і атрымаць прыбытак». Кіраўнік прадпрыемства папярэдзіў будучых калегаў, што для атрымання канчатковага прадукту трэба спачатку інвеставаць у навукова-даследчыя работы, інавацыі. А яшчэ кожны, хто ідзе ў бізнэс, павінен валодаць філасофіяй пераможцы, імкнучыся выйграць. На думку Сяргея

Навіцкага, без гэтых якасцяў не варта займацца не толькі бізнэсам, але і бегам на доўгіх дыстанцыях. «Вы павінны праменьваць святло, валодаць жыццёвай энергіяй. Сёння на першае месца выходзіць не IQ (казфіцыент інтэлекту), а так званы фактар жыццёвай сілы. Напрыклад, прэзідэнт ЗША Картэр быў доктарам тэхнічных навук, прафесарам, а яго калега Рэйган — акцёрам. Але ўнёсак апошняга, па прызнанні спецыялістаў, у развіццё краіны значна большы, паколькі ён валодаў большым каэфіцыентам жыццёвай сілы.

На пытанне «З чаго пачынаць бізнэс?» Сяргей Навіцкі заўважыў: «Вам ніхто не дасць гатовых рэцэптаў, а я скажу так: пачынаеце. У сённяшняй сітуацыі трэба хутка рухацца, хутка думаць, хутка прымаць рашэнне, нават калі яно і няправільнае». Разам з тым Сяргей Рыгоравіч параў маладым займацца такім напрамкам бізнэсу, як сэрвіс: прыдарожны, бытавы, медыцынскі. І ні ў якім разе не пачынаць з гандлю на рынках, паколькі рана ці позна ім на змену прыйдуць супермаркеты.

«Я пакуль не ведаю, чым буду займацца, але сёння ўпэўнены, што спачатку трэба назапасіць веды», — расказаў Андрэй Ільшын з вёскі Бальшавік Мінскага раёна. Вельмі пазнавальныя заняткі атрымаліся, і я рады, што іх наведваў.

Усяго на Міншчыне працуюць тры бізнэс-інкубатары — у Калодзішчах, Дзяржынску, Салігорску, 21 цэнтр падтрымкі прадпрымальніцкай дзейнасці, а таксама Школа маладых прадпрымальнікаў. Дадам, што праект стартаваў на пачатку года, адгукнулася на яго 27 чалавек. Але да выпуску дайшлі толькі 14. Курсе разлічаны на два месяцы. Наступныя заняткі іроўніцы на кафедры менеджменту і кіравання Беларускага дзяржаўнага аграрна-тэхнічнага ўніверсітэта. Тут маладыя людзі атрымаюць тэарэтычную падрыхтоўку, што дазволіць весці справу ў рамках заканадаўства. Затым плануецца сустрэча з прадстаўніцтвам малага і сярэдняга бізнэсу, якія падзяляцца досведам. Выпускнікі атрымаюць паведаванні, што прайшлі курс навучання, а таксама вучэбны дапаможнік для практычнай дзейнасці.

Варта дадаць, што абласныя ўлады ўскладаюць вялікі надзеі на малы і сярэдні бізнэс. Менавіта таму праект разлічаны на працяглай тэрмін. Да канца гэтага года плануецца падрыхтаваць не менш за тры выпускі. Прычым прадпрымальнікаў-пачаткоўцаў вучаць бясплатна. Аблвыканкам выдзяляе абласной структуры таварыства «Веды» бюджэтныя сродкі для пакрыцця часткі расходаў на выкананне значных дзяржаўна-грамадскіх задат. Навучанне моладзі першым прафесійным якасцям і ўваходзіць у гэты пералік.

Сяргей Навіцкі, як старшыня Рады па развіцці прадпрымальніцтва пры Мінаблвыканкаме, таксама запрасіў выпускнікоў з'явіцца да яго па дапамогу і парады, калі тая спатрэбіцца.

Тэма «Падполлі» Шчыравалі з размахам Супрацоўнікі ўпраўлення па барацьбе з эканамічнай злачынасцю ГУУС і іх калегі з Савецкага РУУС сталіцы ў прыватным доме па 3-м завулку Кальцова выявілі падпольную швейную вытворчасць. Арганізавана яна была з размахам... Напачатку з'явілася апэратыўная інфармацыя адносна працы падпольнага пашывачнага цэха жаночага адзення: гатовыя строі адсюль часткова збываліся на адным з мінскіх рынкаў, але большая іх частка ішла на рынкі расійскіх гарадоў. Пры гэтым на сукенкі і спадніцы нашываліся біркi розных айчынных вытворцаў. — Высветлілася, што ў згаданым доме ўжо працяглы час ніхто не жыве. Гаспадыня здала яго сваёй знаёмай, і тая ў памяшканнях двухпавярховага катэджа арганізавала пашывачную вытворчасць. Праца вялася па меры паступлення астаюваў. Для шыцця адзення выкарыстоўвалася спецыяльная абсталяванне, на якую шчыравалі набёмныя работнікі, — паведамілі ў прэс-службе ГУУС Мінгарвыканкама.

Калі апэратыўнікі разам з падатковай інспекцыяй наведваліся ў цэх, там было выяўлена дзесяць адзінак разнастайнага каштоўнага швейнага абсталявання, 25 рулонаў тканіны, выкройкі, вялікая колькасць тасьмы, нітак, фурнітуры. Былі знойдзены і 88 камплектаў гатовых жаночых касцюмаў і 14 спадніц. Зараз вырашана пачаць пытанне аб прыцягненні арганізатара нелегальнай вытворчасці да адказнасці адразу па некалькіх артыкулах Адміністрацыйнага кодэкса, якія звязаны з парушэннямі ў галіне прадпрымальніцкай дзейнасці.

Сяргей РАСОЛЬКА

«Эканоміць» на бяспецы рызыкоўна

Гродзенскі облвыканкам узяў пад строгае кантроль пытанні вонкавага электраасвятлення ў населеных пунктах у цёмны час сутак. Парушэнням у гэтай справе была дадзена прыняццёвая ацэнка, і, паводле праведзенага маніторынгу, зараз праблема ў асноўным вырашана, паведаміў начальнік Гродзенскай абласной Дзяржаўнаінспекцыі Сяргей ТАЛАТАЙ.

Тым не менш, ДАІ і камісія па бяспецы дарожнага руху пры аблвыканкаме будуць і надалей сачыць за строга выкананнем устаноўленых стандартаў з электраасвятленням населеных пунктаў. «Эканоміць» на бяспецы дазволена не будзе.

Удалося дабіцца таго, што асвятленне ўключаецца і выключаецца згодна з устаноўленым графікам. Аднак у некаторых населеных пунктах застаецца праблема ўключэння максімальнай колькасці святлільных на магістральных аўтадарогах. Неабходны эффект асвятлення не дасягаецца, калі ўключаюць толькі па адной святлільні на ўездзе, у цэнтры і на выездзе з населенага пункта. На магістральных дарогах гэта вельмі небяспечна, — зазначае Сяргей Талатай.

Пры гэтым у адной «звязцы» — энергаэфектыўнасць і бяспека. Энергазберагальныя металагалагенныя лямпамі ў Гродзенскай вобласці сёння абсталяваны 384 месцы, у першую чаргу — аварыйна небяспечныя. І ніводнай ахвяры дарожна-транспартных здарэнняў там не было.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

КІСЛАТА НА АСФАЛЬЦЕ

У Маладзечанскім раёне работнікі МНС ліквідавалі ўцечку салыянай кіслаты.

Кіроўца грузавіка, які перавозіў пластыкавую бочку з салыянай кіслатой з Фаніпаля ў Сморгонь, падчас руху заўважыў цечу. Адбылося гэта поблізу вёскі Краснае. Як распавялі ў Міністэрстве па надзвычайных сітуацыях, за хвіліну з 800-літравай ёмістасці выцякала прыкладна 100 грамаў кіслаты. Выратавальнікі агарадзілі небяспечную зону, разліў быў абвалаваны і ізаляваны паветран-механічнай пенай. Агрэсіўную вадкасць з пашкоджанай бочкі адпампавалі. Сяргей РАСОЛЬКА.

ПРАЦЯГ ТЭМЫ

БУРНАЯ ДЗЕЙНАСЦЬ...

ЦІ ЯЕ БАЧНАСЦЬ?

У Баранавічах на «сцэжку вайны» выйшлі мірныя жыхары шматпакатнага пасёлка Усходні, пра чыя праблемы з гарачым водазабеспячэннем мы пісалі ўсяго пару тыдзні таму («Вада, труба ды нізкі градус», 25.10. г.г.) — з аднаго боку, і чыноўнікі ад ЖКГ, ЖРЭУ і гарвыканкама — з другога. Гараджане, што шмат гадоў ваявалі за права карыстацца гарачай вадой, адным з апошніх аргументаў у барацьбе абралі зварот у прэсу. Дарэчы, права такое яны маюць, як і любы грамадзянін нашай дзяржавы.

...Пасёлка Усходні — ускраіна Баранавічаў, невялікі раён з сямі старых шматпавярховых дамоў, акружаных ваенным аэрадромам, будынкамі нафтабазы і карпусамі дрэваапрацоўчага прадпрыемства. Нават прамая дарога да дамоў перарэзана чыгуначнымі шляхамі — за некалькі соцень метраў ад раёна знаходзіцца Палескі вакзал і велізарны комплекс, з ім звязаны. Цяжкі раён электрацэнтральна, да прыкладу, ці месяца «адстою» электрычак. Шум, пыл, вібрацыя без канца. (Тыя, хто жыве поблізу ад чыгункі, жыхароў пасёлка Усходні зразумоўць.) Між вокнамі шматпавярховак і чыгункай раней была таполевая алёя. Нядаўна таполі зрэзалі, таму што старыя дрэвы стваралі больш праблем, чым ратавалі ад грукату і пылу. Цяпер ад усіх непрыемнасцяў, якія прыносяць дарожныя рэйкі і шпалы, жыхароў ратуюць толькі кветнікі і невялікія агароды, разбітыя пад вокнамі. Ды высокі плот, пастаўлены на сродкі людзей.

Не ўсе дамы ў пасёлку аднолькавыя. У адных ёсць падавалы і гаспадарчыя пабудовы. У іншых, яркіх прадстаўнікоў славацкай забудовы часоў Хрушчова — ні таго, ні іншага. Да гэтага часу «разгружаць» невялікія кватэры людзям дапамагалі адрыны. У кагосьці цагляныя, выбудаваныя па праекце разам з дамамі, у кагосьці — драўляны «самабуд». «Самабуд» гэты, прызнаюся шыра, выгляд мае надта ўжо непрычыны. Дадае змрочных фарбаў да цёмных закуток (пасёлка практычна не асветлены

Вайна — жорсткая штука. Не бывае ў ёй пераможцаў, як бы сябе ні цешылі і як бы ні пераконвалі тыя, што нібыта выйгралі. Страты — матэрыяльныя, псіхалагічныя і фізічныя — нясуць абодва бакі. Праўда гэтая хоць і вядома з часоў «даўніны глыбокай», але для тых, хто зноў уступае ў баявыя дзеянні, кожны раз аказваецца адкрыццём.

ліхтарамі), пабітых дарог, да хмызнякоў бильнгу поблізу ад камунальнага цэплапункта і разліву густога бруду там, дзе належыць быць заасфальтаваным дваровым пляцоўкам. Увогуле, і на першы, і на другі погляд, пасёлка Усходні пакаідае ўражанне неадагледжанага месца.

Але вернемся да мясцовай вайны, дакладней, да аргументаў чыноўнікаў. Не так даўно на пад'ездзе дамоў пасёлка Усходні з'явіліся аб'явы пра тое, што неўзабаве агароды жыхароў будуць знесены. А ўслед за агародамі, абвешчана папера, будуць знесены і адрыны тых, хто не зможа прад'явіць у ЖЭС дакументы, якія пацвярджаюць валоданне гэтымі няхрыстымі будынкамі.

— Што за справы? — абураецца гераіня майго папярэдняга артыкула Таццяна Ліпадава. — Замест таго, каб добраўпарадкаваць тэрыторыю, заасфальтаваць двары і павесіць нам пару ліхтароў ці хаця б пакасіць бур'ян каля свайго цэплапункта, камунальнікі выстаўляюць нам сапраўдны ультыматум. Маўляў, вось вам, каб непанадна было скардзіцца! Добра, з агародамі я згодна, не ўпрыгожваюць яны вонкавы выгляд, але адрыны пры чым? Капітальныя, цаг-

ляня! Мы ж іх не самі будавалі, а атрымлівалі ад прадпрыемства разам з кватэрамі! Тады ніякіх дакументаў нам не давалі.

Разам з абуранымі жыхарамі адпраўляюся на прыём да начальніка ЖРЭУ Мікалая Каптыніка. І там са здзіўленнем даведваемся, што адрыны і надзелі зямлі пад агародамі можна і ўзаконіць — трэба толькі напісаць заявы ў адпаведныя службы. Пытанне, чаму жыхарам пра гэта не паведамілі раней, застаецца без адказу.

На маё наступнае пытанне: чаму, да прыкладу, такія ж стыйкія агароды спакойна існуюць побач са шматпавярховымі дамамі, да прыкладу, у мікрааёне на вуліцы Паркавай — міма іх я хаджу ўжо гадоў 10 — зноў-такі не атрымліваю адказу. Яно і зразумела: яшчэ рымскі пэту Лукан казаў, што ў час вайны законы маўчаць.

З пытання агародаў пачынае і генеральны дырэктар Баранавіцкага ЖКГ Рыгор Касабуцкі. Маўляў, пакуль агароды не будуць знесены, ні аб якім добраўпарадкаванні раёна гаворкі быць не можа.

Дзіўная нейкая прыхільнасць камунальнікаў да парачкі градак атрымалася. Нібы менавіта гэтыя градкі перашкаджаюць навесці тут парадка. Нібы з-за іх не праехаць да пасёлка Усходняга асфальтаўкладачным машынам, службэ энергетыкаў і іншым. Быццам і вада халодная ў крамах менавіта... з-за агародаў, а не з якой-небудзь іншай прычыны.

А можа, агародным пытаннем чыноўнікі проста прыкрываюць уласную непаваротлівасць і нежаданы вырашачь сапраўды сур'ёзныя праблемы? Глядзіш, пакуль ваююць жыхары за градкі, раптам забудуць, што тэмпература вады ў крамах па-ранейшаму не дасягае нават 40 градусаў...

Можна, пакуль ідуць «разборкі», не ўсталёўваць ліхтары і не рамантаваць дзіцячыя пляцоўкі, не высаджваць зялёныя насаджэнні ў паласе адчужэння чыгункі і не звяртаць увагі на скаргі. Можна пад шумок знесці дыхотыўныя цагляныя адрыны, каб не вадацца з паперамі. Каб не марнаваць рэальныя сродкі на сапраўдную працу, створаць бачнасць бурнай дзейнасці...

Таццяна ГРЫНКЕВІЧ.
Фота аўтара.

ДУМАЦЬ — ГЛАБАЛЬНА, ДЗЕЙНІЧАЦЬ — ЛАКАЛЬНА

Свой рэсурс ёсць у кожнай тэрыторыі

Леанід ЛАХМАНЕНКА.

Аб асаблівасцях развіцця невялікіх тэрыторый наш карэспандэнт гутарыць з вядомым беларускім эканамістам Леанідам Заікам.

— Часам можна пачуць нешта нахшталт скаргаў на лёс: маўляў, прырода не ўзнагародзіла нашу зямлю багатымі выкапнямі, у прыватнасці, вуглевадародамі, курортным кліматам, горнымі ландшафтамі і выйцем да цэлага мора... Няўжо нам так не пашанцавала?

— Ведаецца, нават не хачу каментыраваць гэты выказванні. Я лічу, што нам, наадварот, пашанцавала і з геаграфіяй, і з прыродай, і з народам. Ёсць такія вядомыя выразы: «Думаць — глабальна, дзейнічаць — лакальна». Гэта значыць, што варта з разумам выкарыстоўваць мясцовыя рэсурсы. Іх, калі ўважліва вакол прыгледзецца, не так ужо і мала.

— Леанід Фёдаравіч, што гэта за рэсурсы, калі весці гаворку пра невялікія тэрыторыі?

— У першую чаргу, чалавечы рэсурс. Ён ёсць у кожным рэгіёне, сельсавеце. Яго трэба дасканала ведаць, вывучаць. Якім чынам? Можна запрасіць на практыку студэнтаў ВНУ пэўнага профілю навучанна, каб яны падрыхтавалі разгорнутую базу чалавечага рэсурсу мясцовасці. Потым выканкаму таго ці іншага ўзроўню трэба будзе яго мэтанакіравана выкарыстоўваць. Чалавечы рэсурс, бадай, галоўны наш капітал, і гэта, між іншым, прызнаюць многія замежныя эксперты і аналітыкі. Яны адзначаюць высокі ўзровень адукацыі і кваліфікацыі нашых кадраў, іх адказнасць за даручаную справу.

Зямля — яшчэ адзін надзвычайна важны матэрыяльны рэсурс любога тэрытарыяльнага ўтварэння. Яна — той самы фактар, які дазваляе сёння ператварыцца ў доларавы мільяне-раў дзякуючы маніпуляцыям з зямлёй. Там яе лепшыя кавалкі вакол гарадоў ужо размеркаваны ці чакаюць сваёй чаргі. У нас, на шчасце, зусім не так.

Зямлю як асноўны мясцовы рэсурс варта ашчадна выкарыстоўваць для

будаўніцтва жылых дамоў, гасцініц, забаўляльных цэнтраў, вытворчых будынкаў пад новы бізнэс. Чым больш такіх аб'ектаў, тым больш іх гаспадары потым плацатку падаткаў у мясцовы бюджэт. Гэта добра відаць на практыцы дзейнасці сельвыканкамаў тых тэрытарыяльных адзінак, якія размешчаны побач з Мінскам, абласнымі цэнтрамі. Нагадаю, у многіх краінах школы, розныя сацыяльныя аб'екты, дарогі ўтрымліваюцца за кошт мясцовых падаткаў на нерухомасць. Таму нам варта вучыцца з выгадай прадаваць ці здаваць у доўгатэрміновую арэнду зямлю, каб на ёй узялі нешта карыснае для мясцовага бюджэту.

— Раней, ды яшчэ і сёння многія прадстаўнікі мясцовай улады звязваюць лёс невялікага гарадка ці пасёлка з будаўніцтвам у ім так званых гарадзятваральных прадпрыемстваў — скажам, завода па выпуску цэглы, іншай прадукцыі. Маўляў, будзе такое прадпрыемства — будзе і дабрабыт жыхароў...

— У савецкія часы так і было. Нават назва ўзнікла спецыфічная — «монагароды». Але ў рынкавай эканоміцы значная колькасць такіх гарадзятваральных прадпрыемстваў адчула сябе няўтульна. Многія былі вымушаны згортаваць вытворчасць, і скарачаць персанал, асобныя апынуліся на мяжы банкруцтва. У мана-

гарадах пачалося беспарацоўе, узнікла міграцыя ў абласныя цэнтры, нават за межы краіны. У Расіі ламаюць галаву над тым, як вывесці манагароды з сацыяльна-эканамічнай дэпрэсіі... Я не супраць узвядзення ў беларускіх гарадах і пасёлках новых прадпрыемстваў. Але паўсюдна іх не пабудуеш. Таму насельніцтву ў глыбінцы лепш самастойна думаць пра сябе. Гэта значыць, што лепш за ўсё паспрабаваць адкрыць уласную справу.

— У сувязі з гэтым якая, так бы мовіць, ваша галоўная эканамічная парада мясцовай уладзе, жыхарам глыбінкі?

— Займацца тым, што можа прынесці прыбытак.

— Гучыць вельмі прагматычна, але толькі на чым і як без стартавага капіталу нешта заробіць? Сур'ёзныя інвестыцыі ідуць пераважна ў сталіцы і іншыя вялікія гарады. Хто будзе ўкладваць буйныя грошы ў перспектывыя ці малаперспектывныя тэрыторыі?

— Не падабаецца мне такі тэрмін. У нас няма перспектывных мясцін. Адсутнічаюць інвестыцыі? Не бяда! Эканоміку можна развіваць на зямлі самастойна. І не толькі на сельскагаспадарчых палетках. У Беларусі шмат цікавых мясцін, багатая гістарычная і культурная спадчына, сотні прыгожых малюнічых азёр і рэк... Дык чаму б у

асобных кропках не стварыць — сіламі мясцовых прадпрымальнікаў — шэраг месцаў для адпачынку турыстаў, новыя аб'екты для экскурсій?

Вось элементарнае. Па сілах сельскаму Савету наладзіць у вёсцы музей матэрыяльнай культуры сваёй мясцовасці? Так. Гэта не застарабуе шмат выдаткаў. Знайдзі пусты дом без гаспадароў, ад якога адмовіліся нашчадкі. Затым прайсціся на хатах сталых людзей, наспраць у іх для экспазіцыі старыя рэчы, інструменты і прыстасаванні, якімі карысталіся іх дзяды і прадеды. Саму экспазіцыю размясціць у хаце, а для экзотыкі перакрыць яе саломай, стылізаваць пад старадаўнасць. Зразумела, кажу ўмоўна, магчымы іншыя варыянты. Скажам, чаму б у Валожынскім раёне ў вёсцы Вішнева не адкрыць музейную экспазіцыю слыннага тутэйшага ўраджэнца Сямёна Перскага — сёння сусветнавядомага палітыка, лаўрэата Нобелеўскай прэміі, цяперашняга прэзідэнта Ізраіля Шымона Перса? Пад гэтую справу можна было б знайсці і замежныя інвестыцыі.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС»)

Ад дэпутатаў чакаюць ініцыятывы

Па ўсіх праблемах, якія ўзнікаюць у рэгіёнах, мясцовае самакіраванне павінна фарміраваць грамадскую думку, займаць дзяржаўную пазіцыю і адпаведна даносіць яе да людзей. Пра гэта гаварыла падчас сустрэчы з кіраўнікамі пасялковых і сельскіх Саветаў дэпутатаў старэйшай Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па рэгіянальнай палітыцы і мясцовым самакіраванні, член Савета па ўзаемадзеянні органаў мясцовага самакіравання пры Саўеце Рэспублікі Святлана ГЕРАСІМОВІЧ.

У пасяджэнні «круглага стала» ўзялі ўдзел прадстаўнікі Саветаў дэпутатаў усіх рэгіёнаў краіны. У кожнай вобласці, бяспрэчна, ёсць новыя падходы, цікавыя формы работы, якія ўласцівы менавіта для гэтых тэрыторый. Але часам на месца органам самакіравання і кіравання не хапае ініцыятывы. Менавіта на гэты аспект звярнула ўвагу Святлана Герасімовіч.

Бясспрэчна, нельга адмаўляць тое, што напрацавана. Але жыццё не стаіць на месцы, мяняецца, вылучае новыя задачы. І сёння менавіта ад ініцыятывы старшын, дэпутатаў сельскіх, раённых Саветаў, старэйшын і актыўна многія залежыць.

«Падчас сесіі Савета Рэспублікі 19 кастрычніка кіраўнік дзяржаўнай сказай, што чакае ад нас прапановаў па ўдасканаленні работы органаў мясцовага кіравання і самакіравання і па да-

лейшым развіцці ініцыятывы тых людзей, тых дэпутатаў, з якімі мы працуем», — адзначыла Святлана Герасімовіч. — Таму хацелася б, каб вы абмеркавалі пытанні, якія датычацца ініцыятывы дэпутатаў, старшын сельскіх Саветаў, а таксама актывізацыі іх работы.

У сваю чаргу Святлана Міхайлаўна расказала калегам пра тых формы работы, якія практыкуюцца на Міншчыне. Іх няма, і ўсе яны доволі дзейсныя. Напрыклад, рэгіянальныя сходы. Гэта тая дэмакратычная форма працы, якая дае станоўчыя практычныя вынікі і замяняе асацыяцыйны дэпутатаў, што працуюць у Расіі, Украіне, краінах СНД і Еўропы.

— Рэгіянальныя сходы праводзяцца ў Мінскай вобласці раз на паўгода, але іх можна ладзіць і пакартальна — усё залежыць ад таго, як вызначыцца ў сваім рэгіёне. У гэтых, так бы мовіць, форумах, прымаюць удзел дэпутаты абласнога Савета ад пэўнага рэгіёна, раённага, сельскіх Саветаў, старэйшыны. На такіх сходах падводзяцца вынікі работы за паўгоддзе, справаздачы трымаюць як старшыня райвыканкома, так і кіраўнік раённага Савета, — падкрэсліла старшыня пастаяннай камісіі.

Варта дадаць, што на сходах абмяркоўваюць менавіта тры зладзёжныя праблемы, якія трэба вырашаць у першую чаргу. Іх спектр самы разнастайны: жыллёва-камунальныя, бытавыя, сацыяльныя. Але галоўнае, што іх выкананне кантралюецца. Такія сходы праходзяць на Міншчыне з 2007 года і

даюць магчымасць збірацца разам шырокаму колу дзяржаўных людзей, а таксама актывізаваць дзейнасць дэпутатаў і надаць ёй значнасць.

Акрамя таго, паўсюдна ў вобласці праводзяцца планёркі ў старшынь сельвыканкомаў. Папярэдняе пытанне, што выносіцца на абмеркаванне, рупліва вывучаецца, канкрэтнай асобе вызначаюць тэрмін, за які сітуацыя павінна быць вырашана. На наступную нараду запрашаюцца тры ж адказныя са справаздачай: што зроблена па ўстаноўленым тэрміну. Такая форма работы дысцыплінуе кіраўнікоў устаноў, прадпрыемстваў, сельгасарганізацый. І гэта праўдліва, на месцах пытанні павінны вырашацца не толькі старшынямі сельскіх Саветаў.

Засяродзіла Святлана Герасімовіч увагу на работу інфармацыйна-прапагандысцкіх груп. На яе думку, для таго, каб яны эфектыўна дзейнічалі і прынёслі карысць, патрэбна індывідуальны падыход да кожнай катэгорыі грамадзян. У прыватнасці, для пенсіянераў можна арганізаваць невялікую канцэртную праграму, запісаць з сабой медыкаў, палкапаціцца, каб прыехала аўтакрама. Часам няма такой неабходнасці выезджаць у вёску ўсёй інфармацыйнай групе. Самае галоўнае — даваць праўдлівую інфармацыю аб нашым жыцці. Кіраўнік гаспадаркі, прадпрыемства першы за ўсё заклапочаны эканамічнымі паказчыкамі. І людзі, якія тут працуюць, хочучы пацуць не толькі яго, але і старшыню сельска-

га Савета. Варта перыядычна пераглядаць і склад груп. Калі хто не хоча працаваць, не трэба трымаць сілай. «Галоўнае, каб тут былі людзі — правяднікі дзяржаўнай палітыкі, якія змоглі б данесці сваю пазіцыю», — падкрэсліла Святлана Герасімовіч.

З гэтай нагоды Святлана Міхайлаўна прывяла канкрэтны выпадак. Шмат негатыўнай, недакладнай інфармацыі, чутак узнікае на-конт будаўніцтва ў Смалейкіна раёне Беларуска-кітайскага індустрыяльнага парка. Самае дзіўнае, што мясцовыя жыхары спакойна паставіліся да гэтага праекта. А востр больш за ўсё незадаволеныя былі данчкі. Старшыня пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі нагада-ла прысутным, што ў такіх выпадках мясцовыя актывісты павінны ўставаць у сітуацыю, не чакаць, пакуль прыедуць прадстаўнікі з раёна, вобласці, рэспублікі. «Шмат чаго залежыць ад таго, якую інфармацыю мы даносім людзям», — адзначыла яна.

Хацелася б дадаць, што старшыні сельскіх Саветаў і сельвыканкамаў у адной асобе выконваюць свае абавязкі, прычым — не на прафесійнай аснове. Сярод іх і ўрачы, і настаўнікі, прадстаўнікі сельскай гаспадаркі і прамысловасці. Іх спецыяльна не рыхтуюць ні сярэдня спецыяльна, ні вышэйшай наву-чальнай устаноў. Тым не менш жыццё само вучыць іх працаваць з людзьмі, ладзіць іх да-работы, вынаходзіць новыя формы і метады работы.

Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ.

Пціч узнялася

Ападкі, якія выпалі апошнім часам на Прыпяцкім Палессі, выклікалі падтапленне ўчастка аўтадарогі Лучыцы-Хвойна.

Узровень вады ў раце Пціч каля вёскі Лучыцы Пётрыкаўскага раёна склаў 309 см, пры выхадзе на пойму — 270-280 см. Да небяспечна высокага ўзроўню — 370 см — пакуль далёка. Аператыўная група Пётрыкаўскага раённага аддзела па надзвычайных сітуацыях, якая выздзіла на месца, высветліла, што глыбіня падтаплення дарогі невялікая і праезд па дарозе магчымы ўсім транспартным сродкамі. У выпадку поўнага заталення гэтага ўчастка дарогі, для праезду ў вёску Хвойна, дзе пражывае 15 чалавек, ёсць аб'язная дарога праз вёску Колкі. Пагрозны жылым хатам, гаспадарчым пабудовам і адміністрацыйным будынкам няма. Праводзіцца адпаведны маніторынг. Дарэчы, падтапленне гэтага ўчастка аўтадарогі адбываецца штогод у перыяд паводкі.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

Бухгалтара інтэрната асудзілі

Суд Полацкага раёна і горада Полацка прызнаў вінаватай бухгалтара школы-інтэрната Полацкага раёна ў завалоданні маёмасцю ў асабіста буйным памеры.

Падчас следства высветлілася, што жанчына на працягу больш як тры гады, працуючы бухгалтарам дзяржаўнай устаноў адукацыі, здзейсніла крадзеж грашовых сродкаў на агульную суму каля 55 мільёнаў рублёў.

Жанчына прызнала віну ў поўным аб'ёме, расказалася ў зробленым і вярнула ўсю выкрадзеную суму. Суд прызначыў ёй пакаранне ў выглядзе пазбаўлення волі на тэрмін пяць гадоў з канфіскацыяй маёмасці і з пазбаўленнем права займаць матэрыяльна-адказныя пасады тэрмінам на два гады.

Але ўлічваючы, што яна раней не прыцягвалася да крымінальнай адказнасці, поўнасцю кампенсавала матэрыяльную страту і іншыя акалічнасці, суд прымяніў адтэрміноўку на тры гады выканання пакарання ў выглядзе пазбаўлення волі.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ДУМАЦЬ — ГЛАБАЛЬНА...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)
— А ці паедуць у такія месцы адпачынку людзі? Бо можна ўласці значныя па мясцовых памерах сродкі, а турыстаў не будзе.

— Тут лепш дзейнічаць паступова. Напрыклад, спачатку зрабіць больш-менш нармальны паезд да месца адпачынку: засыпаць гравіем лужыны і ямы, высекчы кусты паабалал, зрабіць стаянку для аўтамашынаў, для палаткаў, мангалаў, прыгатавання юшкі. Грошы спачатку браць па мінімуме. Няхай людзі прыязыяцца, атрымаюць асалоду ад спаткання з прыродай. Потым яны самі раскажуць сябрам і знаёмым аб новым прыгожым месцы адпачынку каля возера ці рэчкі, на ўскрайку дзікай пущы.

Вядома, для далейшай «раскруткі» не пашкодна б рэклама ў СМІ. Людзей трэба прывабліваць навізнай, ветлівым абслугоўваннем, наборам цікавых турыстычных паслуг. Для гэтага ў інтэрнэце можна размясціць фотаздымкі вашага куточка прыроды, паведаміць цэны на паслугі. І хто ведае, магчыма, з часам знойдзецца салідны інвестар для ўзвядзення побач комплексу для адпачынку. Будучы турысты, будучы працоўнымі месцамі, будучы паступленні ў мясцовы бюджэт — магчыма, не меншыя, чым ад цаглянага завода.

— **Нашы раённыя цэнтры ў апошнія гады сталі набываць сваю характэрную адметнасць, прыгажосць. Але іх патэнцыял пакуль слаба задзейнічаны для папаўнення мясцовых бюджэтаў. Чаму, на вашу думку?**

— Сіла інерцыі мыслення мясцовых кадраў. Спраўды, чаму б не запрашаць у раёны, дзе ёсць што паглядзець і чым пачаставаць, жыхароў сталіцы і абласных цэнтраў? Каб правесці ў іх дзень з ранку да вечара. Скажам, зрабіць «Суботу ў Мядзеле» ці «Надзелю ў Мсціслаўлі». Уз'юны, выклікае бы цікаўнасць «Рыцарскі фэст у Навагрудуку». Ды мала што можна прымудзіць па матывах сівых легенд і паданняў! А якім шматлюдным і прыбытковым мерапрыемствам можа стаць адраджэнне старажытных кірмашоў у рэгіёнах — з народнымі забавамі, атрацыянамі, продажам вырабаў майстроў-рамяснікаў, дзгустайшай страў мясцовых гаспадыняў! У кожным раёнцынтры можна рэгулярна ладзіць кірмашы — напрыклад, восені, зімовыя. Каб на іх з'яўдзіліся жыхары наваколных раёнаў, турысты. Нашы традыцыі, нашы рамёствы, наша беларуская кухня — той падмурак, на якім варта развіваць сферу паслуг, малі бізнэс. У прыватнасці, адкрываць майстэрні — кавалёў, бондароў, пліцэнна з лазы, вырабаў з гліны, дрэва.

Цікавы факт. У пасляваеннай Германіі доволі працяглы перыяд на заканадаўчым узроўні рэгулявалася вядзенне рамёстваў. Мы ў СССР, дзе ваўсю «грымелі» камсамольскія будоўлі і ўзводзіліся гіганты індустрыі, смяяліся з іх. Нам здавалася недарэчнай такая ўвага да перажыткаў былога. А немцы стваралі дадатковыя працоўныя месцы, давалі магчымасць людзям у маленіх гарадах самім клапаціцца аб сваім дабрабыце. У той жа лічбай замежнымі турыстамі

Галандыі паўсюдна — майстэрні рамеснікаў, іх нахрыты вырабы ў якасці сувеніраў разыходзяцца па ўсім свеце. Я бачыў гэтыя сувеніры і магу засведчыць, што выбары нашых майстроў не горшыя, а па задумцы і выкананні больш самабытныя. Яны дастойныя сусветнага прызнання.

— **Праз нашу краіну ляжыць шлях з усходу на захад і наадварот. Але па-ранейшаму падарожнікам практычна няма дзе ў глыбіні спыніцца на начлег. Праблема асабіста актуальная ў плане падрыхтоўкі да сусветнага чэмпіянату па хакеі ў Мінску. Дзе мы будзем прымаць шматлікіх турыстаў, якія захочуць пераначаваць у сельскай мясцовасці?**

— Праблема існуе. Я нядаўна ехаў з Брэста ў Мінск. Так, сустракаюцца ўздоўж трасы нейкія аб'екты прыдарожнага сэрвісу, але іх усё роўна мала, і ў параўнанні з еўрапейскімі яны выглядаюць вельмі сціпла, мякка кажучы. Вось яшчэ назіранні пачатку гэтай восені. Нейкія увечары ехалі праз адну вёску ў глыбініцы. Паабалал дарогі каля хат стаялі вёдры з яблыкамі, бульбай, іншай гароднінай. На лаўках сядзелі яшчэ адносна маладыя кабеты, смяяліся, чакалі выпадковага пакупніка. Але мы, стомленыя дарогай, шукалі прытулак, дакладней, месца, дзе можна было б пераначаваць. У суседніх краінах, у той жа Прыбалтыцы, Польшчы, не праблема амаль паўсюдна знайсці ў вёсцы за ўмераную плату пакойчык для начлегу з наступным сняданкам. У нас гэта вялікая рэдкасць, за выключэннем курортнай Нарачы і Браслаўскіх азёр. За мяжой такія хатнія гасцініцы ўваходзяць у агульную катэгорыю пад назвай «ложак і сняданак».

Што перахаджае нашым суайчынікам у невялікіх населеных пунктах адкрыць такія гасцініцы? Чым не малы бізнэс? Для яго вядзення дастаткова намаганняў адной сям'і. Але ў нашых рэгіёнах паслугі — слабае звяно. Вось у іх развіцці вясцоўцам неабходна падтрымка мясцовай улады, каб ператварыць Беларусь у краіну масавай гасцініцы. Каб у кожнага, хто аднойчы ў нас пабыўаў, потым узнікла жаданне прыехаць зноў.

— **Што канкрэтна для гэтага можа зрабіць мясцовая ўлада?**

— Разлічваць у поўным аб'ёме прэзідэнцкую Дырэктыву №4, дзе прапісаны многія захады па падтрымцы маляго бізнэсу ў рэгіёнах. Сумеснымі намаганнямі стварыць у інтэрнэце рэсурс па распрацоўцы турыстычнага патэнцыялу беларускіх глыбініц, яе гарадоў, пасёлкаў, вёсак. Думаю, што многіх расіян, якія палюбілі адпачынак у беларускіх санаторыях і пансіянатах, такая інфармацыя зацікавіць.

Магчыма, гэта прагучыць дзіўна, але адна з задач мясцовай улады — прывіваць любоў да сваёй малой радзімы. І не трэба развешваць вялікія плакаты з выявай сэрца паміж словамі «Я (знак сэрца) Беларусь». Дарэчы, выявы сэрца на білбордах як знак любові да некага ці нечага — гэта не наша вынаходніцтва. Яно прыйшло з Захаду. Чаму мы пераймаем чужую сімволіку? Не разумеем. У нас хаваюць і любяць па-іншаму, па-славянску, шырока і прыгожа.

ХТО Ё ВЁСЦЫ ГАЛАВА?

У вёсцы стараста не проста першы чалавек, ён — галоўны. Невыпадкова ў мінутыя часы звалі яго галавой: тут і на розум намёк, і на знаходлівасць, і на ўменне бачыць далей і больш, чым астатнія. За ўсё ў вёсцы стараста ў адказе: ён і рассудзіць суседзяў, якія канфліктуюць, ён і суботнік па прыбіранні вуліц арганізуе, ён і ад імя ўсёй вёскі да начальства пойдзе. Выкладзе сутнасць праблемы ды часам з гэтым самым начальствам паспрачаецца. Зразумела, што ў старасты свой погляд на мясцовыя справы. Так бы мовіць, знутры...

«Чысты чацвер» у Альпені

Старасту вёскі Альпень Столінскага раёна Пятра Пашкевіча я застала на мясцовых могілках. «Чы-

Добраўпарадкаванне могілак у вёсцы Альпень.

ты чацвер» пачаўся для вясцоўцаў з прыбірання дарожак паміж магіламі ад лісця і галінак. На працу выйшлі дружна — усё, хто ў стане трымаць рыдлёўку або граблі. На ўзрост не глядзелі: тут і 75-гадовыя пенсіянеркі, і школьнікі. Выбіраць, які гаровыцца, не даводзіцца: з 453 жыхароў вёскі большая частка — непрацаздольныя. Гэта значыць тых, хто не дасягнуў яшчэ паўналецця, або тых, хто даўно пайшоў на заслужаны адпачынак.

Стараста-мужчына ў такой вольсцы — самы жаданы госьць у доме. А ўжо такі майстар на ўсё рукі, як Пётр Пашкевіч (асноўнае яго месца працы — рамонтнік у мясцовай школе), — тым больш. Ён і прыбраць старое бацьвінне на агародзе дапаможа, і ў доме «пробкі» замяніць, і да плота дошку прыб'е. Да яго і з іншымі бедамі ідуць: дапамагчы аднавіць крыж на краі вёскі, напрыклад. Пашкевіч сабраў «на таласта» сабраў, дзень-другі — і на ўездзе ў Альпень ужо новы крыж з'явіўся. Ці пытанне з дрывамі. З пачыным палівам на Століншчыне не праблема — дрывы ды брыкет патрабуюцца не толькі каб дамы

ацяпляць, але і для шматлікіх цяплиц. Пахілому чалавеку без дапамогі ні выгрузіць гатовае паліва з машыны, ні нарыхтаваць...

Ці воль прыбіранне могілак. Спачатку трэба інструменты знайсці, тэхніку, будматэрыялы закупіць — гэта на сябе бяруць і старшыня сельскага Савета, і стараста. А потым ужо збіраюць вясцоўцаў для працы.

Ці лёгка арганізаваць людзей на такую воль агульную справу? — пытаючы ў Пятра Аляксандравіча, адбараўшы яго на імгненне ад працы па ўсталёўцы новай агароджы на могілках.

— Не вельмі, — адказвае ён. — Часам лягчы ўзяць у рукі рыдлёўку ці малаток і самому ўсё зрабіць. Вось удавіч з кіраўніком сельсавета часта так свае, мясцовыя, пытанні і вырашае.

— Вы не падумаеце, людзі ў нас добрыя, адгукваюцца на просьбы ў асноўным ахвотна, — уступае ў размову старшыня Вямяцінскага сельскага Савета Святлана Пашкевіч. — Для многіх часам нават самая простая праца не па сілах, вёска ж «паірае»... Вось стараста наш і арганізуе сваіх прыяцеляў, сам шмат чаго робіць. І разумее, як крыўдна яму бывае, калі чужы табе ж за гэта плацяць.

Удакладню: плацяць (адпаведна з распрацаваным палажэннем) 100 тысяч у квартал — гэта значыць, крыху больш за 30 тысяч у месцад. Так што праца старасты на фоне такой выплаты — нагрукта грамадская на ўсё 200 працэнтаў. Таму і выбіраюць у вёсках на гэты «пост» тых, хто заслужыў увагу, хто рэальна можа людзям дапамагчы.

— Я лічу, што праца старастаў недаацэньваецца, — дзеліцца са мной думкамі Святлана Пашкевіч. — Пытанне, дарэчы, часта ўзнікае, кажучы пра тое, што трэба матэрыяльна старастаў стымуляваць — у залежнасці ад колькасці насельніцтва на «іх» тэрыторыі.

«МЫ ЖЫВЁМ ПАМЯЦЦЮ»

У панядзелак, 12 лістапада, жыхары Бусы сабраліся каля помніка сваёй зямляне. Гэты помнік адкрывалі ўкраз дзесяць гадоў таму. Тады было шмат людзей, прыехалі сваімі ахвяравага для Бусы дня, прадстаўнікі раёна і вобласці. Цяпер кветкі паклалі кіраўнікі мясцовага, моладзускага, сельсавета, родныя і блізкія тых, чые імёны напісаны на помніку. Сведку 12 лістапада 1957 года застаецца ўсё менш. Але людскія памяць і боль жывыць.

...Тады, памурным васьмёскім вечарам 12 лістапада 1957 года, вёска прыйшла глядзець кіно. Іншай залы, акрамя мясцовай школы, не было. У пакой, які мог умясціць 50-60 чалавек, набілася каля сотні глядачоў. Напярэдадні афіша запрашала на фільм пра Брэсцкую крэпасць. Праз 12 гадоў пасля Перамогі цікаваецца да тэмы вайны была велізарнай. Усе хацелі паглядзець гэтую стужку.

Многія, відаць, не пайшлі б, каб ведалі, што замест «крэпасці» пакажуць фільм «Хлопец з тайгі»... Рыгор Ільчук успамінаў потым, што прыйшоў з работы стомлены, не хацеў ісці, але жонка і кватарантка-бібліятэкар выцягнулі з хаты. Тады жа пра подзвіг гарнізона крэпасці толькі пачыналі гаварыць.

А кіно ў той час як паказвалі? Апаратура стаяла побач, на стале. Малодшыя з глядачоў сядзелі на падлозе каля самага экрана. Прайшла мінута ці дзве — і плёнкі абарвала-

ся. Кінамеханік напрасіў пасяціць яму лямакі: электрычнасці ў Бусе яшчэ не было. А газоўку перад гэтым (колькі потым налічаць злавесных супадзенняў!) заправілі бензінам. Лялму знялі, пасвяцілі, потым зноў павесілі на кручок... Але нязграбным рухам нехта яе зачэпіў, яна ўпала, разбілася — і кінаплёнкі ўспыхнула, як порох.

У першым парыве людзі кінуліся да вокнаў. Калі іх разбілі, прыток паветра толькі ўзмацніў полымя. Хто быў бліжэй да акна, паспеў выскачыць. Астатнія ў таўкаці, справакавана панікай, у лічаныя хвіліны задыхнуліся ад яду і сінільнай кіслаты. Як пазней устанавіла судова-медыцынская экспертыза, прычынай смерці сталі не апёкі, а атручэнне прадуктамі гарэння плёнкі. Бо нават малая доза сінільнай кіслаты, якая трапляе ў арганізм чалавека, выклікае незваротныя працэсы.

З пажарышча дасталі 63 целы. Яшчэ двое памерлі ў бальніцы пазней. Загінулі чыю сям'і: бацька і два сыны, маці і сын, дачка і сямка. Самай малавяскай ахвярай трагедыі было васьмё гадоў. Абсалютную большасць глядачоў складалі дзеці і падлеткі. Таму 50 чалавек з 65 былі маладзей за 20 гадоў. Юнацтва і надзея Бусы за лічаныя хвіліны пайшлі ў вечнасць з-за недарэчнай выпадковасці. У вёсцы не было ніводнай сям'і, дзе б не аплакалі сваіх нябожчыкаў. А праз год на месцы згаралай школы з'явіўся помнік з цэлы. Яго пабудавалі мясцовы ўмалец Мікалай Віроў.

— З цягам часу гэты сціплы манумент стаў разбурацца, наспела патрэба рабіць новы, — расказвае стараста вёскі Пётр Навумчык.

Калі праз 40 гадоў пасля трагедыі былі зняты грывы сакрэтнасці і пра пажар у Бусе загаварылі, вырашана было пачаць збор сродкаў на новы помнік замест цаглянага. Грошы пачалі збіраць у самой Бусе. Але колькі мог ахвяраваць сельскі пенсіянер? Стараста зразумее, што сабраныя сродкі не хопіць, і вырашыў ісці да добрых людзей. Першым адгукнуўся прадпрымальнік з Моталы Сцяпан Шыкалай. Затым на рахунак сельвыканкома паступілі пераводы ад іншых людзей. А стараста хадзіў ад прадпрыемства да прадпрыемства, ад бізнэсмена да бізнэсмена — расказваў, што здарылася ў 1957 годзе, і большасць людзей адгукнулася. Ён не пакайду пошук магчымых спонсараў, нават калі праходзіў курс лячэння ў Пінскай бальніцы. Там і пачуў пра зборы на помнік дырэктар Пінскага кінавідэапракату Аляксандр Шыманскі. Аляксандр Мікалаевіч пасля сустрэчы са старастай Бусы прайнфармаваў абласное кіраўніцтва сваёй галіны. Былі напісаны пісьмы ва ўсё гаррайкінапракты, звярнуліся да калег па рэспубліцы. Многія пералічылі грошы. Сабралі тады патрэбную суму. І на 45-годдзе трагедыі помнік адкрылі.

Тады, у 1957-м, на матэрыялы крымінальнай справы і ўрадавай камісіі, якая рассле-

важыць, якая Альпень, прычым — не на прафесійнай аснове. Сярод іх і ўрачы, і настаўнікі, прадстаўнікі сельскай гаспадаркі і прамысловасці. Іх спецыяльна не рыхтуюць ні сярэдня спецыяльна, ні вышэйшай наву-чальнай устаноў. Тым не менш жыццё само вучыць іх працаваць з людзьмі, ладзіць іх да-работы, вынаходзіць новыя формы і метады работы.

Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ.

Квітнеючы Навасёлкі

З 172 двароў у вёсцы Навасёлкі Ляхавіцкага раёна 45 займалі прызавыя месцы ў мясцовым конкурсе на лепшае падвор'е. А самі Навасёлкі — адна з самых чыстых і дагледжаных вёсак раёна. Тут, у вёсцы, нават свой уласны дворнік ёсць: прыбірае вуліцу пасля прагоў статка, а таксама лісце, галінкі, смецце... На зарплата дворніку сідваюцца ўсёй вёскай — з «малочных» грошай. А яшчэ на вуліцах Навасёлкаў не ўбачыш курэй, гусей, качак. Уся жывёнасць — толькі на ўласным падворку. Так вырашыў вясковы сход. І птушка цэлая, і на сельскіх вуліцах — чысціна незвычайная.

— Лічу, што ў тым, што вёска наша такая прыгожая, квітнеючыя, і мая заслуга немалая, — горда кажа стараста Таццяна Пішч. — Хоць пакуль дамагліся такога агульнага сіламі, пабегала я ды папрасіла. І папалакала, шчыра прызнаюся. Кажучы часам: маўляў, грошы за гэта атрымаўшае — сама і рабі! Зрэшты, я не ў крыўдзе. Натура ў мяне такая — хутка адыходжу. Ды дзейная я. Усё мне трэба, усё я здаўваю. Вось мру цэнтр наш так добраўпарадкаваць, каб адзроні-валіся Навасёлкі ад усіх астатніх вёсак раёна. Ці помнік нейкі паставіць, ці яшчэ што прымудзіць...

— Лічу, што ў тым, што вёска наша такая прыгожая, квітнеючыя, і мая заслуга немалая, — горда кажа стараста Таццяна Пішч. — Хоць пакуль дамагліся такога агульнага сіламі, пабегала я ды папрасіла. І папалакала, шчыра прызнаюся. Кажучы часам: маўляў, грошы за гэта атрымаўшае — сама і рабі! Зрэшты, я не ў крыўдзе. Натура ў мяне такая — хутка адыходжу. Ды дзейная я. Усё мне трэба, усё я здаўваю. Вось мру цэнтр наш так добраўпарадкаваць, каб адзроні-валіся Навасёлкі ад усіх астатніх вёсак раёна. Ці помнік нейкі паставіць, ці яшчэ што прымудзіць...

Таццяна ГРЫНКЕВІЧ. Фота аўтара.

Мінула 55 гадоў пасля пажару, які забраў 65 жыхароў палескай вёскі

давала прычыны надзвычайна здарэння, быў накладзены грывы «Абсалютна сакрэтна». У афіцыйных сродках інфармацыі ніхто не скажаў ні слова пра трагедыю палескай вёскі. І толькі ў 1992, падчас адкрыцця помніка, Аляксандр Шыманскі, звяртаючыся да жыхароў вёскі, прамовіў тое, што ніхто не змо

■ Парламенцкі дзённік

МОЛАДЗЬ ЖАДАЕ БЫЦЬ КАРЫСНАЙ

Падчас сустраччы дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь з удзельнікамі II Дыпламатычнай школы для моладзевых лідараў СНД асноўнай тэмай гаворкі стаў моладзевы парламентарызм.

Сустрачы ініцыяваў Савет маладых вучоных Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі.

Вучоная валодаюць асаблівым складам розуму, сістэмнасцю мыслення і моццю прынесьці вялікую карысць у парламенцкіх структурах... патлумачыў ініцыяваў старшыня Савета маладых вучоных НАН Беларусі Уладзімір КАЗЬБАНАУ.

Фота: Назары БУХАН.

Ідэю стварэння моладзевай міжпарламенцкай асамблеі падтрымлівае большасць парламентарыяў краін-удзельніц СНД. Але для гэтага неабходна, каб у кожнай краіне былі створаны або мадэрнізаваны моладзевы парламент.

Вольту Моладзевай палаты і перспектывам стварэння Моладзевана парламента ў нашай краіне і была пераважна прысвечана гутарка дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў і маладых лідараў.

Старшыня Пастаяннай камісіі па дзяржаўным будаўніцтве, мясцовым самакіраванні і рэгламентах Аляксандр ЗАУЛІА падтрымаў імякненні маладых людзей да больш актыўнага супрацоўніцтва з «дарослымі» парламентам Беларусі.

Моладзь трэба вылучаць на першы план, моладзевы максімізм можа быць карысным, але моладзь павінна праходзіць «абкатку», каб не кідацца ў краінасіці, — кажаў дэпутат.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

Як толькі свет пабаць артыкул прэзідэнта Расіі Уладзіміра Пуціна «Новы інтэграцыйны праект для Еўразіі: будучыня, якая нараджаецца сёння, асабліва ў заходняй прэсе розныя эксперты пачалі выказваць думкі наконт таго, што Крэмль ініцыюе новы геапалітычны праект, накіраваны на рэстаўрацыю ССРС у межах СНД, таму зусім хутка трэба чакаць новага супрацьстаяння, новай «халоднай вайны» паміж Расіяй і Захадам.

Але з цягам часу стала зразумела, што праект Еўразійскага саюза не з'яўляецца аднаўленнем ССРС версіі 2.0, а наадварот, улічваецца ў логіку тых інтэграцыйных працэсаў, якія ахопліваюць зараз усю Еўразію і Еўра-Атлантыку.

Але з цягам часу стала зразумела, што праект Еўразійскага саюза не з'яўляецца аднаўленнем ССРС версіі 2.0, а наадварот, улічваецца ў логіку тых інтэграцыйных працэсаў, якія ахопліваюць зараз усю Еўразію і Еўра-Атлантыку.

Як паказвае ў сваім даследаванні «Еўразійская кантынентальная інтэграцыя» дырэктар Цэнтра інтэграцыйных даследаванняў пры Еўразійскім банку развіцця Юрген Вінакураў разам з доктарам эканамічных навук Аляксандрам Лібманам, вектар еўразійскай інтэграцыі мае кантынентальны характар, а не абмяжоўваецца толькі поставамі прасторай.

Гэты еўразійскі кантынентальны вектар абумоўлены, перш за ўсё, не ініцыятывамі дзяржаўных

урадаў, а спантаннай актыўнасцю «нізшэ» разнастайных бізнес-структур, што функцыянуюць па законах рынку, і суб'ектаў грамадзянскай супольнасці, якія сваёй дзейнасцю ўтвараюць складаную сетку ўзаемаадносін паміж рознымі краінамі і рэгіёнамі Еўразіі.

Калі яшчэ сарак гадоў таму Еўразія была арачнай барацьбы паміж канкуруючымі адасобленымі палітычна і эканамічна блокам, часта адарванымі ад глабальнай эканомікі, то зараз палітычны сувязь паміж Еўропай, Паўночнай і Цэнтральнай Еўразіяй і Паўднёвай і Паўднёва-Усходняй Азіяй становіцца шчыльнай з кожным годам.

У гэтым кантэксце пад кантынентальнай еўразійскай інтэграцыяй трэба разумець якасны рост эканамічных, палітычных і сацыяльных узаемасувязяў паміж дзяржаўнымі і недзяржаўнымі гідэямі рэгіёнаў еўразійскага кантынента: Еўропай, Паўночнай і Цэнтральнай Еўразіяй (постсавецкім светам), Усходняй, Паўднёвай і Заходняй Азіяй.

З-за таго, што кантынентальная інтэграцыя ў асноўным звязана з «інтэграцыяй нізшэ», паколькі міжурадавае супрацоўніцтва звычайна адстае ад развіцця эканамічных сувязяў, не трэба чакаць утварэння нейкай усёабдымнай еўразійскай палітычнай інтэграцыйнай структуры. Для яе няма падстаў, і ў

ёй няма неабходнасці. Супрацоўніцтва дзяржаўных і недзяржаўных суб'ектаў еўразійскага кантынента павінна будавацца згодна з прынцыпам персякальных сувязяў паміж рознымі арганізацыямі, блокам, «клубамі», арыентаваным на расцэнне канкрэтных задач.

На думку Вінакурава і Лібмана, еўразійская кантынентальная інтэграцыя магла б стаць асноўнай сілай развіцця ў галіне гандлю энергасурсамі і іншымі таварамі, стварэння трансэўразійскай інфраструктур, у сферах транспарту, руху капіталу і працоўнай сілы, турызму, барацьбы з наркагандлем і папярэджвання трансгранічных санітарна-эпідэміялагічных пагроз.

Безумоўна, што кантынентальная інтэграцыя ў Еўразіі не магчыма без здзяйснення практычна агульнай інфраструктуры, якія і ствараюць магчымасці для перамяшчэння тавараў, паслуг і працоўнай сілы. Таму паміж рознымі суб'ектамі еўразійскай кантынентальнай інтэграцыі павінна існаваць разуменне таго, што рэгіянальныя праекты супрацоўніцтва прызваныя насіць не ўзаемавыключальны, а ўзаемадапаўняльны характар.

Вядома, працэс еўразійскай кантынентальнай інтэграцыі ўскладняецца натуральнай неаднастайнасцю палітычных інтарсаў, маштабнай эканамічнай і палітычнай разнастайнасцю краін Еўразіі. І таму, на погляд Вінакурава і Лібмана, найважнейшае пытанне сёння наступнае: ці дазваляць палітычныя сілы, якія дамінуюць на еўразійскім кантыненте, упэўнена развіцця гэтым інтэграцыйнаму працэсу? Ці ж саперніцтва за рэсурсы і ўплыў, тэрытарыяльныя спрэчкі, каштоўнасці і палітычны рознагалосі прыведзюць да новага глыбокага расколу паміж краінамі і рэгіёнамі ўнутры Еўразіі, які гэта адбываецца ў мінулым?

Гісторыя еўразійскай прасторы сведчыць, што адносіны паміж еўразійскім гандлем і палітычнай інтэграцыяй, якая ў асноўным адбывалася ў выніку фарміравання вялікіх кантынентальных імперый, былі неадназначнымі. З аднаго боку, фарміраванне буйных імперый стварала агульную прававую прасторы і гандлёвую інфраструктуру. З іншага боку, пастаянная канкурэнцыя паміж гэтымі імперыямі за магчымасці кантраляваць гандлёвыя патокі і рынкі прыводзіла да буйных войнаў.

Еўразійскі кантынентальны вектар абумоўлены, перш за ўсё, не ініцыятывамі дзяржаўных урадаў, а спантаннай актыўнасцю «нізшэ» разнастайных бізнес-структур і суб'ектаў грамадзянскай супольнасці, якія ўтвараюць складаную сетку ўзаемаадносін паміж рознымі краінамі і рэгіёнамі Еўразіі.

Трэба адзначыць, што кантынентальная інтэграцыя еўразійскай прасторы «нізшэ» не з'яўляецца феноменам апошніх дзесяцігоддзяў. Менавіта прымяненні ініцыятыва, прычым не першы раз у гісторыі кантынента, становіцца сілай еўразійскай кантынентальнай інтэграцыі.

Трэба адзначыць, што кантынентальная інтэграцыя еўразійскай прасторы «нізшэ» не з'яўляецца феноменам апошніх дзесяцігоддзяў. Менавіта прымяненні ініцыятыва, прычым не першы раз у гісторыі кантынента, становіцца сілай еўразійскай кантынентальнай інтэграцыі ў выніку фарміравання вялікіх кантынентальных імперый, былі неадназначнымі.

Таму ў межах гэтай логікі памылкова лічыць будучы Еўразійскі саюз геапалітычным блокам, які агароджаецца ад астатняга свету новым «сталым занавесам» і супрацьстаяць Захаду. Наадварот, Еўразійскі саюз сёння ствараецца як максімальна транспарэнтная (адкрытая) прасторы, перш за ўсё з эканамічнага пункту гледжання. Так, Расія ў канцы жніўня 2012 года стала членам Сусветнай гандлёвай арганізацыі, чым адкрыла свой рынак не толькі для эканамічных краін-членаў гэтай арганізацыі, але і рынкі Беларусі і Казахстана, якія не з'яўляюцца яе членамі, але ўжо вымушаны гуляць па іх правілах у межах Азіянскай эканамічнай прасторы.

Арсеній СІВІЦКІ, палітычны аналітык, магістрант факультэта філасофіі і сацыяльных навук БДУ.

■ Добрая навіна

В'етнам і Беларусь: рост гандлёвых сувязяў

У праздзеньна кастрычніцкі святы ў сталіцы В'етнама было праведзена 9-е пасяджэнне Сусмеснай в'етнамска-беларускай камісіі па эканоміцы і гандлі. Мэта гэтай нарады — павелічыць колькасць відуў узаемавыгадных тавараў і павышэння гандлёвага абароту, садзейнічаючы двухбаковым сувязям В'етнама і Беларусі.

Дамовіліся ў праце, што ў рамках сваёй кампетэнцыі будучы паскарэць працэс перамоу па Пагадненні аб свабодным гандлі паміж В'етнамам і М'ятым саюзам, уключаючы Беларусь, Казахстан і Расію. Як паведамілі газеце «Звязда», адкрыўся ў Ханой В'етнамска-беларускі гандлёвы цэнтр. Яго глаўная мэта — падтрымка прадпрыемстваў абедзюх краін.

У Гомелі прайшоў спецыялізаваны кірмаш «Рыба Беларусь». На плошчу Паўстання з'ехаліся, каб прадставіць і прадаць сваю прадукцыю прадстаўнікі рыбаводных гаспадарак з усёй краіны. У шырокім асартымента была прадстаўлена не толькі жывая рыба (у тым ліку каштоўныя віды — асётр, сярдзяцкі, фарэль), але і астуджанае азёрна-рачаныя рыба, замарожаныя паўфабрыкаты (палядвіца і тушка рыбы, фарш, наборы для юшкі), а таксама вэнджаная і вяленая рыба.

Ірына АСТАШКЕВІЧ

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ НЕДВИЖИМОГО ИМУЩЕСТВА, НАХОДЯЩЕГОСЯ В РЕСПУБЛИКАННОЙ СОБСТВЕННОСТИ

Организатор аукциона: фонд «Минскблогиниство», г. Минск, ул. Чкалова, 5, тел. (8017) 228-60-13, 224-39-76, 500-47-10

Место проведения аукциона: г. Минск, ул. Чкалова, 5

Дата и время проведения аукциона: 14 декабря 2012 г., в 11.00

Лот № 1 Недвижимое имущество: капитальное строение (инв. № 632/С-22739) — одноэтажное здание столовой общей площадью 152,5 кв. м, 1976 года постройки, фундаментами, стенами и перегородками бревенчатыми, чердачные деревянные, крыша металлочерепица. Составные части и принадлеж.: 2 открытые террасы, сборный железобетонный коледец, блочное хозяйственное помещение (80 кв. м). Недвижимое имущество расположено на земельном участке площадью 0,0314 га по адресу: Минская обл., Воложинский район, дер. Клим, назначение: земельный участок для обслуживания здания столовой в дер. Клим. Введены ограничения в использовании земельного участка в связи с его нахождением в водоохраных зонах водных объектов вне прибрежных полос. Земельный участок предоставляется в аренду сроком на 50 лет. Условия использования земельного участка: возможно изменение в установленном порядке целевого назначения земельного участка и использование его для размещения объектов рекреационного назначения, спорта и туризма, административных, общественных и жилых зданий, предприятий по обслуживанию населения и других производств, размещение которых допускается в зоне жилой застройки. Победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона в течение двух месяцев со дня заключения договора аренды необходимо обратиться за государственной регистрацией возникновения прав на земельный участок.

Начальная цена предмета аукциона: 17 589 851 рубль. Размер задатка: 3 500 000 рубль. Начальная цена продажи недвижимого имущества снижена на 80 %.

Продавец: государственное лесохозяйственное учреждение «Воложинский лесхоз» (Минская обл., г. Воложин, ул. Садовая, 3, тел. (801772) 55427, 55772, 55187). Арендодатель земельного участка: Воложинский районный исполнительный комитет (Минская обл., г. Воложин, пл. Свободы, 2, тел. (801772) 55572).

Лот № 2 Недвижимое имущество: капитальное строение (инв. № 645/С-6643) — одноэтажное здание насосной станции общей площадью 59,3 кв. м, 1966 года постройки, фундаментами бревенчатыми, стены кирпичные, чердачные перекрытия — деревянные балки с настлелом из досок, крыша шиферная двухскатная. Недвижимое имущество расположено на земельном участке площадью 0,1613 га по адресу: Минская обл., г. Старые Дороги, ул. Советская, д. 5, назначение: земельный участок для обслуживания зданий и сооружений. Земельный участок предоставляется в аренду сроком на 50 лет. Условия использования земельного участка: возможно изменение в установленном порядке целевого назначения земельного участка и использование его для размещения торгового объекта и оказания услуг населению.

Начальная цена предмета аукциона: 14 951 407 рубль. Начальная цена продажи недвижимого имущества снижена на 80 %. Размер задатка: 2 900 000 рубль.

Продавец: республиканское производственное унитарное предприятие «Дорожканал» (г. Минск, ул. Брест-Литовская, 12, тел. (8017) 2250641, 2254513, 2253020).

Лот № 3 Недвижимое имущество: капитальное строение (инв. № 645/С-4960) — одноэтажное здание отделения почтовой связи с холловой пристройкой, общей площадью 34,6 кв. м, 1965 года постройки, фундаментами бревенчатыми, обшивочными ситиманым кирпичом, перегородки дощатые, чердачные перекрытия деревянные, утепленные, крыша шиферная двухскатная. Принадлежности: дощатый сарай (22 кв. м), дощатая уборная (2 кв. м), кирпичная дорожка (8 кв. м), забор. Недвижимое имущество расположено на земельном участке площадью 0,0775 га по адресу: Минская обл., Стародорожский район, дер. Верхний, пл. Школьный, д. 1, назначение: земельный участок для обслуживания строения. Введены ограничения в использовании части земельного участка площадью 0,014 га в связи с нахождением в охранных зонах линий электропередачи. Земельный участок предоставляется в аренду сроком на 50 лет. Условия использования земельного участка: возможно изменение в установленном порядке целевого назначения земельного участка и использование его для размещения торгового объекта и оказания услуг населению.

Начальная цена предмета аукциона: 25 457 632 рубль. Начальная цена продажи недвижимого имущества снижена на 20 %. Размер задатка: 5 000 000 рубль.

Продавец: республиканское унитарное предприятие почтовой связи «Белпочта» (Минский филиал, г. Минск, ул. Воронянского, д. 5, к. 3, тел. (8017) 2227585, 2243202, 2132818). Арендодатель земельного участка: Борисовский районный исполнительный комитет (Минская обл., г. Борисов, ул. Чапаева, 6, тел. (801771) 34016).

Лот № 4 Недвижимое имущество: капитальное строение (инв. № 631/С-12361) — одноэтажное здание отделения связи с пристройкой, общей площадью 48,9 кв. м, 1960 года постройки, фундаментами блочными, стены бревенчатые, перегородки деревянные, чердачные перекрытия деревянные, крыша шиферная. Принадлежности: дощатые сараи (8 кв. м) и уборная. Недвижимое имущество расположено на земельном участке площадью 0,0712 га по адресу: Минская обл., Вилейский район, дер. Костеничаны, ул. Центральная. Земельный участок предоставляется в аренду сроком на 99 лет. Условия использования земельного участка: разрешено использовать земельный участок для размещения объектов административного назначения либо объектов жилой застройки. Победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона необходимо: в двухмесячный срок с момента заключения

договора аренды земельного участка обеспечить государственную регистрацию права на земельный участок; при необходимости в течение двух месяцев со дня подписания договора аренды земельного участка обеспечить в установленном порядке выполнение работ по восстановлению границ земельного участка на местности; приступить к занятию земельного участка в течение шести месяцев — для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей, а для граждан — в течение одного года со дня получения свидетельства (удостоверения) о государственной регистрации здания земельного участка и возникновения права на него в соответствии с целью и условиями его предоставления (начать строительство, если освоение земельного участка); соблюдать права и обязанности землепользователей, установленные Кодексом Республики Беларусь, земель, осуществлять строительство, реконструкцию строений и сооружений в соответствии с законодательством Республики Беларусь, содержать предоставленный участок и прилегающую к нему территорию в надлежащем санитарном состоянии, получить в установленном порядке разрешение на проведение проектно-изыскательских работ и разработку проектной документации и использовать ее в установленном порядке, не превышающий два года (в случае изменения назначения недвижимого имущества); осуществлять строительство (реконструкцию) объекта в сроки, определенные проектно-сметной документацией (в случае изменения назначения недвижимого имущества).

Начальная цена предмета аукциона: 7 824 734 рубль. Начальная цена продажи недвижимого имущества снижена на 80 %. Размер задатка: 1 500 000 рубль.

Продавец: республиканское унитарное предприятие почтовой связи «Белпочта» (Минский филиал, г. Минск, ул. Воронянского, д. 5, к. 3, тел. (8017) 2227585, 2243202, 2132818). Арендодатель земельного участка: Вилейский районный исполнительный комитет (Минская обл., г. Вилейка, ул. Партизанская, 40, тел. (801771) 55161).

Лот № 5 Недвижимое имущество: капитальное строение (инв. № 610/С-23989) — одноэтажное здание почты с холловой пристройкой, общей площадью 51,8 кв. м, 1986 года постройки, фундаментами бетонными, стены сборно-щитовые блочные, кирпичные, перегородки дощатые, чердачные перекрытия деревянные, крыша шиферная. Принадлежности: кирпичный сарай (15 кв. м). Недвижимое имущество расположено на земельном участке площадью 0,0356 га по адресу: Минская обл., Борисовский район, дер. Большие Неговины, ул. Центральная, 147, назначение: земельный участок для размещения административных зданий. Введены ограничения в использовании части земельного участка площадью 0,0018 га в связи с нахождением в охранных зонах линий электропередачи напряжением до 1000 Вольт. Земельный участок предоставляется в аренду сроком на 29 ноября 2032 г. Условия использования земельного участка: использование земельного участка для обслуживания здания, а также изменение направления его использования в установленном порядке — с одобрением на базе приобретенного имущества объектов финансового-кредитного учреждения, торгового центра, фирменного и специализированного магазина, ресторана, кафе, предприятия бытового обслуживания, ателье, салона, парикмахерской, мастерской, магазина, пункта, мини-маркета, самообслуживания.

Победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона необходимо: в двухмесячный срок со дня утверждения в установленном порядке протокола о результатах аукциона осуществить государственную регистрацию договора аренды земельного участка, права, ограничения (обременения) прав на земельный участок; получить в установленном порядке разрешение Борисовского районного исполнительного комитета, архитектурно-планировочное задание (АПЗ) и заключения (технические условия) заинтересованных служб на проектирование и строительство (реконструкцию) объекта; осуществить реконструкцию (строительство) объекта в сроки, определенные проектно-сметной документацией; снимать плодородный слой использовать для нужд, связанных со строительством объектов (благоустройством и озеленением); произвести благоустройство прилегающей территории и строительство внеплощадочных инженерных сетей в соответствии с проектом разработанной и утвержденной проектной документацией.

Начальная цена предмета аукциона: 27 296 616 рубль. Начальная цена продажи недвижимого имущества снижена на 20 %. Размер задатка: 5 000 000 рубль.

Продавец: республиканское унитарное предприятие почтовой связи «Белпочта» (Минский филиал, г. Минск, ул. Воронянского, д. 5, к. 3, тел. (8017) 2227585, 2243202, 2132818). Арендодатель земельного участка: Борисовский районный исполнительный комитет (Минская обл., г. Борисов, ул. Чапаева, 6, тел. (801771) 34016).

Лот № 6 Недвижимое имущество и право заключения договора аренды земельного участка: капитальное строение (инв. № 640/С-68297) — одноэтажное здание гаража общей площадью 87 кв. м, 1990 года постройки, фундаментами блочными, стены кирпичные, чердачные перекрытия железобетонные, крыша шиферная. Недвижимое имущество расположено на земельном участке площадью 0,0116 га по адресу: Минская обл., г. Слуцк, ул. Копыльская, 7, назначение: земельный участок для обслуживания здания гаража. Земельный участок предоставляется в аренду сроком на 20 лет. Условия использования земельного участка: использование земельного участка для обслуживания здания гаража. Победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона необходимо: в двухмесячный срок после заключения договора аренды земельного участка осуществить государственную регистрацию права на земельный участок; получить в установленном порядке архитектурно-планировочное задание и технические условия для инженерно-технического обеспечения объекта, иную проектно-сметную документацию. Распорочная внесения платы за право заключения договора аренды земельного участка предоставляется Слуцким райисполкомом по заключению победителя аукциона либо единственного участника несостоявшегося аукциона, которое подается не позднее одного рабочего дня после утверждения протокола.

Начальная цена предмета аукциона: 31 659 035 рубль (в т.ч. недвижимое имущество — 22 880 845 рубль, право заключения договора аренды земельного участка — 8 778 390 рубль). Размер задатка: 6 000 000 рубль.

Продавец: Национальный банк Республики Беларусь (Минский филиал, г. Минск, пр-т Независимости, 20, тел. (8017) 2192363, 2276431, 2274879). Арендодатель земельного участка: Слуцкий районный исполнительный комитет (Минская обл., г. Слуцк, ул. Ленина, 189, тел. (801795) 22982).

Задаток для участия в аукционе перечисляется с даты публикации данного извещения по 12 декабря 2012 г. включительно на текущий (расчетный) счет № 364290000841 в ОАО «АСБ Беларусбанк» в г. Минске, код 795, УНП 100218686, получатель платежа — фонд «Минскблогиниство». Назначение платежа: задаток для участия в аукционе.

Участник аукциона, желающий принять участие в аукционе в отношении нескольких лотов, должен указать задаток по каждому лоту.

Заявления на участие в аукционе с прилагаемыми к ним документами принимаются в рабочие дни с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 16.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 310, 312. Последний день подачи заявлений на участие в аукционе с прилагаемыми к ним документами 12 декабря 2012 г. до 12.00.

Информация о предметах аукциона дополнительно размещается на сайте Минского облисполкома www.minsk-region.gov.by на странице фонда «Минскблогиниство».

Аукцион проводится в соответствии с Положением о порядке организации и проведения аукционов по продаже объектов государственной собственности и земельного участка в частную собственность или права заключения договора аренды земельного участка для обслуживания недвижимого имущества, утвержденного постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 29 марта 2008 г. № 462 с учетом норм Декрета Президента Республики Беларусь от 7 мая 2012 г. № 6 «О стимулировании предпринимательской деятельности на территории средних, малых городских поселений, сельской местности» и Указа Президента Республики Беларусь от 4 июля 2012 г. № 294 «Об организации аукционов на земельные участки».

Земельные участки (по Лотам №№ 1-5) предоставляются победителю аукциона (единственному участнику несостоявшегося аукциона) в аренду без проведения аукциона и без взимания платы за право заключения договора аренды.

Для участия в аукционе в указанные в извещении сроки необходимо подать организатору аукциона заявление на участие в аукционе, к которому прилагаются следующие документы: документ, подтверждающий внесение суммы задатка на текущий (расчетный) счет, указанный в извещении, с отметкой банка; копии документов, подтверждающих личность участника аукциона, либо при принятиемателе — копии документа, подтверждающего государственную регистрацию юридического лица или индивидуального предпринимателя, без нотариального заверения; иностранным юридическим лицом — копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения; документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающей финансовую организацию; в установленном порядке, с нотариально заверенным переводом на белорусский или русский язык. При подаче документов заявителем (его представителем) предъявляет документ, удостоверяющий личность, а руководитель юридического лица также документ, подтверждающий его полномочия.

Для участия в аукционе в указанные в извещении сроки необходимо подать организатору аукциона заявление на участие в аукционе, к которому прилагаются следующие документы: документ, подтверждающий внесение суммы задатка (задатков) на текущий (расчетный) счет, указанный в извещении, с отметкой банка; копии документов, подтверждающих личность участника аукциона, либо при принятиемателе (или) микроорганизации, заключивших договор о совместном участии в аукционе; сведения о средней численности работников микроорганизации, заверенные подписью руководителя и печатью. При подаче документов заявителем (его представителем) предъявляют документ, удостоверяющий личность, и достоверности, выданные индивидуальными предпринимателями и (или) микроорганизациями, заключившими договор о совместном участии в аукционе. Представителем уполномоченного лица дополнительно предъявляется достоверность, выданная в установленном законодательством порядке, либо документ, подтверждающий полномочия руководителя.

Победителю аукциона (единственному участнику несостоявшегося аукциона) обязан: 1. подписать протокол о результатах аукциона; 2. в течение 10 рабочих дней после утверждения в установленном порядке протокола о результатах аукциона внести плату (часть платы) в случае предоставления расписки об внесении суммы исполнительными комитетами) за право заключения договора аренды земельного участка (в случае приобретения капитального строения (инв. № 640/С-68297), возместить затраты на организацию и проведение аукциона, выполнить условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка и предоставлении победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона, которые подлежат выполнению только по обращению за государственной регистрацией в отношении земельного участка; 3. после совершения названных действий и представления организатору аукциона либо продавца земельного участка оригинала договора купли-продажи недвижимого имущества, а с местом исполнительным комитетом — договор аренды земельного участка.

Распорочная договора недвижимого имущества может быть предоставлена в соответствии с действующим законодательством.

ИЗМЕНЕНИЯ В ПРОЕКТНУЮ ДЕКЛАРАЦИЮ

по объекту «Строительство многофункционального комплекса с предприятиями торговли, общественного питания, бытового обслуживания №10 (по генплану)

по ул. Янковского — Горещко — Проектируемая», опубликованную в газете «Звязда» 04.01.2012 года.

Застройщик: Общество с дополнительной ответственностью «Айрон», зарегистрировано Минским горисполкомом решением от 30 ноября 2000 г. № 1397 в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 1000770331.

Юридический и почтовый адрес: Республика Беларусь, 220020, г. Минск, проспект Победителей, дом 89, корпус 2, помещение 10, каб. 18, 41. Тел. 8 (017) 216 00 09. Для привлечения дольщиков к строительству по договору создания объектов долевого строительства предлагаются 2, 3, 4-комнатные квартиры для граждан, не состоящих на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий, юридических лиц.

Стоимость 1 кв. м. эквивалентна 1 140 (одной тысяче ста сорока) долларам США. По соглашению сторон, оплата за объект долевого строительства производится по лотному плану в соответствии с графиком платежей. По соглашению сторон дольщику может быть предоставлена скидка.

ООО «Арбитр», управляющий по делу о банкротстве — организатор торгов, сообщая о проведении ТОРГОВ по продаже имущества Волковысского ОАО «ПМК-Строй»:

Table with 5 columns: № лота, Наименование лота, Начальная цена продажи, Шаг торгов, Задаток. Rows include lots 1, 2, and 3 with details on area and price.

Торги проводятся в форме аукциона, открытого по составу участников и в форме подачи предложений о цене. Торги состоятся 27 ноября 2012 года в 12:00 по адресу: г. Гродно, ул. Солнечная, 5.

До подачи заявки Претенденту необходимо перечислить задаток в безналичном порядке по следующим платежным реквизитам: Волковысское ОАО «ПМК-Строй», р/с 301220020013 в ОАО «Белгоспромбанк» отделение в г. Волковыск, код 152101446, УНП 500042773.

Заявления на участие в аукционе с приложением платежного поручения, подтверждающего внесение задатка, а также: для юридических лиц — заверенной копии свидетельства о гос. регистрации, устава; для индивидуального предпринимателя — заверенной копии свидетельства о гос. регистрации; для физ. лица — копии паспорта, принимаются с момента выхода настоящего объявления до 12.00.26.11.2012 по адресу: 230001 г. Гродно-1, а/я 27 или по факсу 8(0152) 526859.

Настоящее объявление содержит лишь общие характеристики предмета торгов и условий его реализации. Получить полную информацию о порядке и условиях проведения торгов, о предмете торгов можно в рабочие дни с 9.00 до 17.00 по адресу: г. Гродно, ул. Солнечная, 5, тел. 8(029)7831160, тел./факс 8(0152)526859. Осознаются с предметом торгов можно в рабочие дни с 9.00 до 17.00 по адресу: Гродненская область, г. Волковыск, ул. Октябрьская, д. 151.

ОБЪЯВЛЕНИЕ ТОРГОВ

Лот №1 — ленточные блоки Фп 10.24-4 (8 шт.) стоимостью 4 052 177 рублей; Лот № 2 — ленточные блоки Фп 8.24-4 (28 шт.) стоимостью 10 928 829 рублей; Лот № 3 — л

Ігуменскі тракт

№ 13 (13)

Загадкі магнацкіх гербаў

У ГРОДЗЕНСКИМ МУЗЕІ ГІСТОРЫІ РЭЛІГІ ЗАВЕРШАНА СТВАРЭННЕ ЭКСПАЗІЦЫІ «РЭЛІГІЯ І КУЛЬТУРА Ў БЕЛАРУСІ»

Адзіны ў нашай краіне музей гісторыі рэлігіі завяршыў стварэнне асноўнай экспазіцыі, прысвечанай уплыву архаічных вераванняў, праваслаўя, каталіцызму, ісламу і іўдаізму на культуру Беларусі, і цяпер мае намер у кантакце з айчыннымі і замежнымі калегамі актывізаваць сваю выставачную дзейнасць. У прыватнасці, падчас першага нацыянальнага музейнага форуму, які наядуна прайшоў у Гродне, дамовіліся аб супрацоўніцтве з музеем Амстэрдама і Кіева-Пячэрскім гісторыка-культурным запаведнікам.

Тры новыя залы экспазіцыі «Рэлігія і культура ў Беларусі» прысвечаны перыяду з канца XVIII стагоддзя па сённяшні дзень. Прычым, многія экспанаты можна ўбачыць толькі тут. Напрыклад, прадстаўлена ўнікальнае Евангелле, перапісанае ў 1859 годзе манашкай Нэфантай Калашнікавай, — расказвае дырэктар Гродзенскага дзяржаўнага музея гісторыі рэлігіі Людміла Карнілава.

А вось яшчэ адзін гістарычны помнік. Драўляную скульптуру святога бачым у экспазіцыі... без рук і ног. — На жаль, якая зроблена з дрэва і распісаны майстрамі магільска-гомельскай іканаліёнскай школы (на здымку). А ці бачыў хто на грудны значок і памятку члена

Гродзенскага Сафійскага праваслаўнага брацтва? Альбо значна больш познія па часе вырабы, але ўжо таксама даволі рэдкія медалі і значкі, якія былі прысвечаны 1000-годдзю хрысціянства ў Беларусі падзея, як перанос машаў Еўфрасіні Полацкай на радзіму ў 1910

Гродзенскага Сафійскага праваслаўнага брацтва? Альбо значна больш познія па часе вырабы, але ўжо таксама даволі рэдкія медалі і значкі, якія былі прысвечаны 1000-годдзю хрысціянства ў Беларусі падзея, як перанос машаў Еўфрасіні Полацкай на радзіму ў 1910

Гродзенскага Сафійскага праваслаўнага брацтва? Альбо значна больш познія па часе вырабы, але ўжо таксама даволі рэдкія медалі і значкі, якія былі прысвечаны 1000-годдзю хрысціянства ў Беларусі падзея, як перанос машаў Еўфрасіні Полацкай на радзіму ў 1910

Гродзенскага Сафійскага праваслаўнага брацтва? Альбо значна больш познія па часе вырабы, але ўжо таксама даволі рэдкія медалі і значкі, якія былі прысвечаны 1000-годдзю хрысціянства ў Беларусі падзея, як перанос машаў Еўфрасіні Полацкай на радзіму ў 1910

Кулінарная Эцыклапедыя

Мікаіла Нікіфароўскага

Як тараканы каля хлеба, Багі паселі ўкруж стала, І стравы смачныя з печы Геба Насіць да столу пачала. Наперш дала яна капусту, Тады са свкармакі кулецы, На малаці крупную густу Дае увольто, толькі еш.

Тарас на Парнасе. «Стравы і варывы». Да гэтай катэгорыі Нікіфароўскі адносіў варанія вадкія стравы, большую частку якіх складала гародніна.

«Капуста». Так сяляне Віцебшчыны называлі вараную гарачую страву з пасечаных буркоў, морквы, рэпы і бруквы. У гэтай страве капуста магло і не быць. Прычым лепшай лічылася «капуста» з адных буркоў. Для дзённых патрб чацвёртая частка гаршка запалювалася пасечанай гароднінай, залівалася вадой, прысальвалася на гаршчок. Потым гаршчок ставілі ў печ. У скароньні дні гаспадыня клала ў гаршчок мяса, сала ці свкаркі, або пасля закіпяння стравы дадавала крыху таленага сала. У апошнія дні дадаваліся грыбы, дробная рыба, кавалек судак, сялянда або дзве тры лыжкі канялянага алею. Іншы раз для таго, каб страву набыла белы колер, у «капусту» зысыпаліся тоўчаная каноплі. Апошнім, але неабходным дадаткам да «капусты» з'яўлялася «закалёта» — вадкае цеста, кшталту блінага. Яно залівалася пасля закіпяння варыва і служыла для загушчэння стравы і знішчэння спецыфічнага смаку «капусты». Смятанай або малаком, за выключэннем дзён Масленкі, «капуста» не прыпураўлялася. Затое цыбуля дадавалася заўсёды, а ў святочныя дні — і перац. Апошняя прыправа спарадзіла наступнае выслёўе: «У злыднях жывём, а з перцад яздём!»

Да страў, падобных на «капусту», адносілі наступныя: а) «буркі» — сечаныя, крышаныя, мочаныя, вараныя; б) «бавіненне» — сціблыні і лісты ранніх буркоў; в) макавыя лісты, іншы раз — рэпа; г) «шныць» (сшыць, шнітка. — А. В.) — дзікая расліна, якая вельмі рана з'яўлялася на добрай глебе; д) «кісіца» — шчаўе.

Беларускія сяляне строга вытрымлівалі чатыры гадавыя пасты (Пятроўку, Спасоўку, Піліпаўку і Вялікі пост). Але асабліва цяжка ім прыходзілася

на Пятроўку-галадоўку, калі ўсе хлебныя прыпасы заканчваліся, а бульба і збожжына яшчэ не паспелі. Таму нездарма сяляне з горкай усмешкай казалі пра сваю ежу са «шніткі-маткі, дзягілья-бацькі, шчавеля-браткі і крапіўкі-сястрыцы».

Нікіфароўскі паведамляе, што зрэдку замест «капусты» гаспадыня гатавала «полюўку, або юшчу» — кіслую гарачую страву з квасу, бурчаннага расолу, разбуяленага воцату, сыроваткі, вадкага аўсянага цэду. У нашай новай кулінарнай рубрыка знайшла сваіх прыхільнікаў. Цяпер мы не толькі разам чытаем і стварам «Звязду», але яшчэ і супольна шчыруем на сваіх кухнях! Натхніўшыся «Кулінарнай эцыклапедыяй Нікіфароўскага», вы даслалі нам рэцэпты як аўтэнтчных, так і сучасных бліноў і дранікаў. Цяпер гэтыя нумудрагелістыя стравы могуць атрымлівацца вельмі разнастайнымі.

Ірына Шыфрына напісала, што старажытныя рэцэпты, якія прапануе аўтар рубрыкі, вельмі нагадваюць той, што некалі гатавала яе бабуля Стэфаніда. Ірына прапанавала свой рэцэпт дранікаў, якія з задавальненнем ядуць яе дачка і ўнучка. Яго адноўлена ад «Дранікаў па-стараварску» — тым, што бульба трыццаці саломкай. Пры выпяканні атрымліваюцца «ажурныя», нібы сплеченыя з залацістай саломкі, аладкі.

Чытач, які падпісаў сябе як «Талерка», параіў не даваць у «Дранікі па-стараварску» мукі, не адціскаць дзёртую бульбу і смажыць менавіта на свінным тлшчы — роўніца будзе велізарная.

Раіса Арцэвіч напісала, што, каб спячы бліны, убівае два яйкі з соллю, у роўнай колькасці дадае туды малако і вадку — натуральна, бліны атрымліваюцца пышнымі.

Ганна Кінавіч распавяла, што, калі пячэ бліны, кефір або сыроватку гасіць содай, дадае туды яйка, мукі, у роўнай колькасці далівае вадку пакавай тэмпературы і кіпеня. Каб бліны атрымаліся мяккімі і не рваліся, яна рэцэпт дадаваць у цеста крухмал. З такіх бліноў добра рабіць блінчыкі: заварочваць унутр лыжку напаленага алею. Іншы раз для таго, каб страву набыла белы колер, у «капусту» зысыпаліся тоўчаная каноплі. Апошнім, але неабходным дадаткам да «капусты» з'яўлялася «закалёта» — вадкае цеста, кшталту блінага. Яно залівалася пасля закіпяння варыва і служыла для загушчэння стравы і знішчэння спецыфічнага смаку «капусты». Смятанай або малаком, за выключэннем дзён Масленкі, «капуста» не прыпураўлялася. Затое цыбуля дадавалася заўсёды, а ў святочныя дні — і перац. Апошняя прыправа спарадзіла наступнае выслёўе: «У злыднях жывём, а з перцад яздём!»

4

Літаратура — і за духоўнасць, і за сямейныя каштоўнасці

У мінулую суботу ў Заслаўі завяршылася духоўна-асветніцкая праграма «Сям'я — Адзіства — Айчына». Некалькі папярэдніх дзён сотні жыхароў Заслаўя, Мінскага і суседніх раёнаў мелі магчымасць пакланіцца спіску абраза Божай Маці «Радасць і сцяжэнне», якую прывезлі з Грэцыі, з Афона. У межах акцыі прайшлі перасоўныя выставы, распушчалася праваслаўная літаратура, праводзіліся розныя «круглыя сталы» і семінары. Паўсюль вялася шырокая размова пра сямейныя каштоўнасці, без захавання і падтрымкі якіх наўрад ці магчыма захаваць дэмаграфічную бяспеку краіны.

У межах акцыі старшыня Мінскага аблвыканкома Барыс Батура быў ўзнагароджаны ордэнам Міжнароднага руху «Сям'я — Адзіства — Айчына» — «Вернасць і Вера». А група пісьменнікаў Міншчыны адзначана прэміяй Мінскага аблвыканкома. Сярод адзначаных — празаікі Алена Брва і Алег Буркін, паэты Сяргей Карыцька і Рагнед Малахоўскі, дзіцячыя літаратары Таццяна Дашкевіч і Генадзе Аўласенка.

Сяргей ШЫЧКО.

ПРАВЕР СЯБЕ

ПЫТАННІ ДЛЯ ЦІКАЎНЫХ (тур 7)

З гісторыі беларускага пісьменства нашы чытачы добра знаёмыя, бо даслапі шмат слухных адказаў з тлумачэннямі на мінулы тур віктарыны, які быў прысвечаны гэтай тэме. А на ўсе пытанні правільна адказаць змаглі Ірына Гладкая з аграпрадка Чачкава Мінскага раёна, Уладзімір Драбышэўскі з Полацка, а таксама Аляксандр Ганчароў з аграпрадка Нісімічскага раёна.

Правільныя адказы былі наступнымі: 1. Віцебск, Мсціслаў; 2. Цэра, або васковае таблічка; 3. Пісала; 4. Скрыпторый; 5. Вільня; 6. Эскіптрыс; 7. Полацкі Сафійскі сабор; 8. Максім Багдановіч.

Наступныя пытанні складзены з улікам матэрыялаў выставы, прысвечанай 150-годдзю беларускай чыгункі, якая праходзіць у Нацыянальным гістарычным музеі РБ:

- 27 снежня 1862 года пачаўся рух цягнікоў на беларускай зямлі. Якую назву мела станцыя, з якой адправіліся першыя цягнікі?
- Вагоны шлі прывычнай лінейнай, Подрагивали и скрипели; Молчали желтые и синие; В зеленых плакали и пели. «На железной дороге», 1910 г. А. Блок. Што абазначаюць колеры ў вершы?
- У якім годзе і ў якім горадзе з'явілася першая беларуская дзіцячая чыгунка?
- Прыстасаванне, вынайздзенае таленавітым амерыканцам у 1837 годзе, з дапамогай якога перадавалі графічныя паведамленні на вялікіх адлегласці. На беларускай чыгунцы выкарыстоўвалася з 1870 па 1950 гады.
- Што выкарыстоўвалі для падачы сігналаў аб прыбыцці і адправленні цягнікоў на першых станцыях?
- У два рады меж палёў Стройна райкі лягли, Рэжучь нетру лясую, Точаць грудзі зямлі. Назавіце імя класіка беларускай літаратуры, якому належаць гэтыя радкі, прысвечаныя чыгунцы.
- «У прызначаны дзень у 11 гадзін раніцы адкрыццё адбылося ў прысутнасці начальніка губерні... Пасля малабун, адслужанага Яго Праасяшчэнствам, Праасяшчэнствам Аляксандрам, Епіскапам Мінскім і Баўроўскім, два пасажырскія цягнікі, па акрапленні і святлою вадой накіравалася адначасова адзін у Маскву, а другі ў Брэст пры гучных і радасных вітаннях шматлікіх жыхароў Мінска...» — так зафіксавалі ўрачэства адкрыцця чыгунчай магістралі ў Мінску «Мінские губернские ведомости». Назавіце дату гэтай падзеі.
- Самыя першыя паравозы мелі шмат назваў. Назавіце хаця б адну з іх.

Барыс ПРАКОПЧЫК. Фота Яраслава ВАНЮКЕВІЧА.

«Наша геральдыка нічым не горшая за іншыя»

Кніга «Сучасная геральдыка Беларусі» была выдадзена выдавецтвам «Беларуская эцыклапедыя імя Петруся Броўкі». На прэзентацыі ў сталічнай краме «Светач» аўтары, Марына ЕЛІНСКАЯ і Уладзімір АДАМУШКА расказалі, якую цікавае для чытача мае гэтае выданне.

— У кнізе прадстаўлены як гістарычныя гербы, так і тыя, якія ствароўца сучасныя геральдыстамі. Усяго змешчана 197 гербоў адміністрацыйна-тэрытарыяльных і тэрытарыяльных адзінак — абласцей, гарадоў і нават некаторых вёсак, — адзначыла Марына Елінская, галоўны спецыяліст Дэпартаменту па архівах і справаходстве Міністэрства юстыцыі, сакратар Геральдычнага савета пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь.

Па яе словах, геральдыка ўсёабдымна адлюстроўвае нашу жыццё — і гісторыю, і сучаснасць. Таму Марына Елінская пераканана, што «Сучасная геральдыка Беларусі» будзе цікавай шырокаму колу чытачоў.

Уладзімір Адамушка, дырэктар Дэпартаменту па архівах і справаходстве Міністэрства юстыцыі, адзначыў, што кніга напісана на рускай мове, але ёсць перспектыва выдання яе і на іншых мовах — беларускай і англійскай.

— Наша геральдыка нічым не горшая за іншыя — напрыклад, за літоўскую, польскую. А што тычыцца сучаснай геральдыкі, то, як мяне здаецца, тут Беларусь выйшла далёка наперад: такой распрацаванасці няма ў нашых бліжэйшых суседзях.

Кніга «Сучасная геральдыка Беларусі» атрымалася даволі грунтоўная — больш за 530 старонак. Наклад — 2 тысячы асобнікаў, кошт — 125 690 рублёў у выдавецтве і 155 600 тысяч рублёў у кнігарні «Светач». Разам з тым,

Адам Міцкевіч — знакавае прозвішча для Беларусі. Імёны двух носьбітаў гэтага прозвішча — Адама Бернарда Міцкевіча і Канстанціна Міхайлавіча Міцкевіча (Якуба Коласа) — залатымі літарамі ўпісаны ў гісторыю сусветнай літаратуры.

Адам Міцкевіч — паэт-рамантык еўрапейскага маштабу

Адам Міцкевіч (1798—1855) — паэт, палітычны публіцыст, дзеяч нацыянальна-вызваленчага руху. Ён лічыцца адным з найвялікшых польскіх паэтаў эпохі рамантызму. Разам з тым, Міцкевіч зрабіў вялікі ўклад у станаўленне і развіццё беларускай літаратуры. Па словах вядомага паэта і вучонага Алега Лойкі, «Адам Міцкевіч сёння трактуецца не толькі як вялікі польскі паэт, прарок, геній, але і як магутная асоба, геніяльны творца, што адкрываў свету і Беларусі, і беларускую мову, і беларускую гісторыю, стаўшы дзейным каталізатарам развіцця беларускай літаратуры». Нарадзіўся паэт не ў карэннай Польшчы, а на зямлі былога Вялікага Княства Літоўскага — у засценку Завоссе непадалёку ад першай сталіцы ВКЛ, Наваградка. Бацька яго быў прадстаўніком збяднелай шляхты, маці паходзіла з сям'і хрысціянскіх яўрэяў. Самога Міцкевіча хрысцілі ў фарным касцёле Наваградка. Адукацыю будучы паэт атрымаў у дамінканскай школе, затым паступіў у знакаміты Віленскі ўніверсітэт, дзе прыняў удзел у стварэнні і дзейнасці патрыятычных моладзевых груповак філаматаў і філарэтаў. Пасля заканчэння ўніверсітэта служыў у Коўне. За філаматскую дзейнасць быў высланы з Радзміня. Далейшы жыццёвы шлях паэта быў звязаны з гарадамі Санкт-Пецярбург, Арэса, Еўпаторыя, Бахчысарай, Масква, Лазана, Жэнева, Рым, Дрэздэн, Веймар, Парыж, Лондан, Канстанцінопаль. Але не толькі географія мясцін, дзе жыў паэт, зрабіла яго паэтам агульнаеўрапейскага маштабу, але і тое, з кім ён сустракаўся, сябраваў або быў у канфрантацыі. Як піша А. Лойка, «У Расіі ў Пецярбургу і Маскве Міцкевіч стаў лабрацімам Аляксандра Пушкіна, у Веймары здзіўляўся генію Ёгана Вольфганга Гётэ, у Лондане яму насустрач выходзіў вялікі мігрант царскай Расіі Аляксандр Герцэн, а Рым дасюль памятае яго аўдыенцыю ў Папы Рымскага».

Адам Міцкевіч напісаў вялікую колькасць твораў светнага значэння, але сапраўднымі шэдэўрамі сталі баллады і паэмы «Дзядзь» і «Пан Тадэвуш» — арыгінальны творы як па форме, так і па тэме, у якіх адлюстраваліся стэрэатыпы гісторыі, фальклорныя матывы, традыцыі антычнасці, Сярэднявечча, Адраджэння і Асветніцтва, былі ўзяты ідэіна-філасофскія праблемы сучаснасці. На беларускую і рускую мовы творы Адама Міцкевіча перакладалі В. Дунін-Марцінкевіч, Янка Купала, Б. Тарашкевіч, Р. Барадулін, А. Пушкін, К. Бальмонт, В. Брусай, І. Сявяранін, М. Лермантэў, І. Бунін і іншыя.

Пражыў Адам Міцкевіч усяго 57 гадоў. Паводле адной з версій, паэт падчас эпідэміі захварэў на халеру і памёр 26 лістапада 1855 года ў Канстанцінопаля. Паводле іншай (непацверджанай) версіі, Адам Міцкевіча атруцілі. У 1890 годзе прах паэта быў перавезены з Парыжа ў Кракаў і змешчаны ў саркафаг у Вавельскім кафедральным саборы.

Канстанцін Міцкевіч (Якуб Колас) — адзін з заснавальнікаў сучаснай беларускай літаратуры і беларускай літаратурнай мовы

Канстанцін Міхайлавіч Міцкевіч (Якуб Колас) — беларускі паэт, прозаік, драматург, публіцыст, перакладчык, крытык, вучоны, педагог, грамадскі дзеяч. Як слухна адзначае член-карэспандэнт НАН Беларусі М. Мушыньскі, Якуб Колас — «пісьменнік самабытнага таленту, адзін з пачынальнікаў айчынай мастацкай прозы, аўтар шэдэўраў нацыянальнага ліра-эпасу, стаў сапраўдным узорам самаадданнага служэння Бацькаўшчыне, сімвалам велічы, духоўнага здаровага нацыі, яе жыццёвай моцы». Нарадзіўся паэт 3 лістапада 1882 года ў вёсцы Акінчыцы (сучасны Стаўбюўскі раён). Скончыў Нясвіжскую настаўніцкую семінарыю, настаўнічаў у вёсках Ліосіна і Пінкавічы (Пінскі раён) і Верхменскім народным вучылішчы (Смялявіцкі раён), Пінскім прыходскім вучылішчы. Працаваў у газеце «Наша Ніва». Падчас Першай сусветнай вайны быў мабілізаваны ў армію. У званні прапаршчыка скончыў Аляксандраўскае ваеннае вучылішча. Служыў ў запасным палку ў горадзе Перм, атрымаў чын падпаручніка. У 1921 годзе вярнуўся ў Беларусь. Працаваў у Нававукова-тарнама-лагічнай камісіі Народнага камісарыята асветы, выкладаў у Беларускай педагагічным тэхнікуме, чытаў лекцыі на настаўніцкіх педагагічных курсах у Слуцку. З'яўляўся членам Прэзідыума і віцэ-прэзідэнтам Акадэміі навук БССР. Якубу Коласу было прысвоена высокае званне народнага паэта Беларусі, найвышэйшага вучонага ступеня акадэміка Акадэміі навук Беларусі, ён стаў заслужаным дзеяцтвам навукі Беларусі. Памёр пісьменнік 13 жніўня 1956 года, пахаваны на Вайсковых могілках у Мінску.

Якуб Колас — класік беларускай літаратуры, першаадкрывальнік новых шляхоў у літаратуры. Паэмы «Новая зямля» і «Сымон-музыка» адносіцца да лепшых здбыткаў прыгожага пісьменства. У неўміручым паэтычным шэдэўры «Новая зямля» адлюстравана цэлая эпоха ў жыцці беларускага народа, раскрыта яго духоўная веліч, маральная прыгажосць чалавека працы, выяўлена імкненне стаць гаспадаром на сваёй зямлі. Ліра-эпічная паэма «Сымон-музыка» — твор аб лёсе таленту з народа і духоўным адраджэнні нацыі. Трылогія «На ростанях» з'яўляецца адным з найбольш любімых і папулярных твораў, у якім сцвярджаюцца ўзвышаныя гуманістычныя ідэалы. У апавесці «Дрыгва» з асаблівай паўнатой і яскравацю выяўляюцца рысы нацыянальнага характару. Глыбокім

Адам Міцкевіч напісаў вялікую колькасць твораў светнага значэння, але сапраўднымі шэдэўрамі сталі баллады і паэмы «Дзядзь» і «Пан Тадэвуш» — арыгінальны творы як па форме, так і па тэме, у якіх адлюстраваліся стэрэатыпы гісторыі, фальклорныя матывы, традыцыі антычнасці, Сярэднявечча, Адраджэння і Асветніцтва, былі ўзяты ідэіна-філасофскія праблемы сучаснасці. На беларускую і рускую мовы творы Адама Міцкевіча перакладалі В. Дунін-Марцінкевіч, Янка Купала, Б. Тарашкевіч, Р. Барадулін, А. Пушкін, К. Бальмонт, В. Брусай, І. Сявяранін, М. Лермантэў, І. Бунін і іншыя.

Пражыў Адам Міцкевіч усяго 57 гадоў. Паводле адной з версій, паэт падчас эпідэміі захварэў на халеру і памёр 26 лістапада 1855 года ў Канстанцінопаля. Паводле іншай (непацверджанай) версіі, Адам Міцкевіча атруцілі. У 1890 годзе прах паэта быў перавезены з Парыжа ў Кракаў і змешчаны ў саркафаг у Вавельскім кафедральным саборы.

Канстанцін Міцкевіч (Якуб Колас) — адзін з заснавальнікаў сучаснай беларускай літаратуры і беларускай літаратурнай мовы

Канстанцін Міхайлавіч Міцкевіч (Якуб Колас) — беларускі паэт, прозаік, драматург, публіцыст, перакладчык, крытык, вучоны, педагог, грамадскі дзеяч. Як слухна адзначае член-карэспандэнт НАН Беларусі М. Мушыньскі, Якуб Колас — «пісьменнік самабытнага таленту, адзін з пачынальнікаў айчынай мастацкай прозы, аўтар шэдэўраў нацыянальнага ліра-эпасу, стаў сапраўдным узорам самаадданнага служэння Бацькаўшчыне, сімвалам велічы, духоўнага здаровага нацыі, яе жыццёвай моцы». Нарадзіўся паэт 3 лістапада 1882 года ў вёсцы Акінчыцы (сучасны Стаўбюўскі раён). Скончыў Нясвіжскую настаўніцкую семінарыю, настаўнічаў у вёсках Ліосіна і Пінкавічы (Пінскі раён) і Верхменскім народным вучылішчы (Смялявіцкі раён), Пінскім прыходскім вучылішчы. Працаваў у газеце «Наша Ніва». Падчас Першай сусветнай вайны быў мабілізаваны ў армію. У званні прапаршчыка скончыў Аляксандраўскае ваеннае вучылішча. Служыў ў запасным палку ў горадзе Перм, атрымаў чын падпаручніка. У 1921 годзе вярнуўся ў Беларусь. Працаваў у Нававукова-тарнама-лагічнай камісіі Народнага камісарыята асветы, выкладаў у Беларускай педагагічным тэхнікуме, чытаў лекцыі на настаўніцкіх педагагічных курсах у Слуцку. З'яўляўся членам Прэзідыума і віцэ-прэзідэнтам Акадэміі навук БССР. Якубу Коласу было прысвоена высокае званне народнага паэта Беларусі, найвышэйшага вучонага ступеня акадэміка Акадэміі навук Беларусі, ён стаў заслужаным дзеяцтвам навукі Беларусі. Памёр пісьменнік 13 жніўня 1956 года, пахаваны на Вайсковых могілках у Мінску.

Якуб Колас — класік беларускай літаратуры, першаадкрывальнік новых шляхоў у літаратуры. Паэмы «Новая зямля» і «Сымон-музыка» адносіцца да лепшых здбыткаў прыгожага пісьменства. У неўміручым паэтычным шэдэўры «Новая зямля» адлюстравана цэлая эпоха ў жыцці беларускага народа, раскрыта яго духоўная веліч, маральная прыгажосць чалавека працы, выяўлена імкненне стаць гаспадаром на сваёй зямлі. Ліра-эпічная паэма «Сымон-музыка» — твор аб лёсе таленту з народа і духоўным адраджэнні нацыі. Трылогія «На ростанях» з'яўляецца адным з найбольш любімых і папулярных твораў, у якім сцвярджаюцца ўзвышаныя гуманістычныя ідэалы. У апавесці «Дрыгва» з асаблівай паўнатой і яскравацю выяўляюцца рысы нацыянальнага характару. Глыбокім

Аляксандр ВАШЧАНКА.

на гэтым праца геральдыстаў не спыняецца: населеных пунктаў у Беларусі без сваіх гербоў яшчэ хапае.

— Зараз амаль усе гарады маюць свае гербы. Толькі Баранавічы нешта зацягнулі працэс: у іх усё гатова, але дакументы на экспертызу ў Геральдычны савет пакуль не пададзены. А вёсак у нас без гербоў вельмі шмат, таму, я мяркую, стварэнне гербоў расцягнецца яшчэ на некаторы час. Але Геральдычны савет займаецца не толькі тэрытарыяльнай геральдыкай, але і сімволікай органаў дзяржаўнага, арганізацый, прафсаюзаў, партый, грамадск аб'яднанняў. Таму геральдысты без працы не застануцца, — сказала Марына Елінская і дадала, што зараз у Дзяржаўным геральдычным рэгістры знаходзіцца каля 1,5 тысячы знакаў, сімвалаў, гербоў, сцягоў.

Павел БЕРАСЕЎ.

Міцкевіч — знакавае прозвішча для Беларусі. Імёны двух носьбітаў гэтага прозвішча — Адама Бернарда Міцкевіча і Канстанціна Міхайлавіча Міцкевіча (Якуба Коласа) — залатымі літарамі ўпісаны ў гісторыю сусветнай літаратуры.

Адам Міцкевіч — паэт-рамантык еўрапейскага маштабу

Адам Міцкевіч (1798—1855) — паэт, палітычны публіцыст, дзеяч нацыянальна-вызваленчага руху. Ён лічыцца адным з найвялікшых польскіх паэтаў эпохі рамантызму. Разам з тым, Міцкевіч зрабіў вялікі ўклад у станаўленне і развіццё беларускай літаратуры. Па словах вядомага паэта і вучонага Алега Лойкі, «Адам Міцкевіч сёння трактуецца не толькі як вялікі польскі паэт, прарок, геній, але і як магутная асоба, геніяльны творца, што адкрываў свету і Беларусі, і беларускую мову, і белар

Шляхамі Першай сусветнай

Аўтапрабег пам'яці

Мы ўшаноўваем падзвіг народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны, памятаем герояў, чыімі намаганнямі была здобута Перамога. Чытаем літаратуру пра тыя падзеі, якія перавярнулі лёс краіны ў 1941—1945 гадах. Глядзім фільмы пра Брэсцкую крэпасць. Святочна 9 Мая, ускладаем кветкі ахвярам фашызму 22 чэрвеня, удзельнічаем у парадзе 3 ліпеня... Так і павінна быць. Гэта наш абавязак, наша сардэчная ўдзячнасць, даніна павягі ўсім ветэранам.

Барыс ЦІТОВІЧ.

Стаўленне ж да падзей Першай сусветнай вайны — іншае. Хаця, па сутнасці, героі Вялікай Айчыннай — дзеці, унукі тых, хто з такой жа мужнасцю змагаўся за народ, Радзіму, за нас з вамі... Дык чаму падзеям Першай сусветнай прысвечана толькі некалькі старонак у дапаможніках па гісторыі? Чаму многія з нас не ведаюць, калі гэтая вайна пачалася, і тым больш, калі скончылася?

Праўда, ёсць сярод нас тыя адзінкі, якія не могуць дазволіць сцерці з народнай памяці падзеі 1914—1918 гадоў. Гэта, напрыклад, Барыс Цітовіч, які разам з прадстаўнікмі Дабрачыннага культурна-гістарычнага фонду памяці Першай сусветнай вайны «Крокі» ўласнымі сіламі (і зрэдку — пры падтрымцы іншых) узаўваляе на Вілейшчыне тыя месцы, дзе найбольш было праліта крыві, глядае могілкі, даўно не патрэбныя нікому, і захоўвае памяць аб тых, хто ляжыць пад хвоямі, забыты ўсімі.

Невыпадкова тут, каля Вілейкі, дзе фронт стаў амаль тры гады, ужо трэці год запар вілейчане і ўсе тыя, хто неаб'якава да мінулых падзей, далучаюцца да суполкі людзей з розных краін свету, якія адзначаюць Дзень прымірэння і памяці ахвяр Першай сусветнай вайны. Якіх гады, 11 лістапада, яна і скончылася.

Не стаў выключэннем і гэты год. Пастаянным удзельнікам аўтапрабегу — група ваенных рэканструктараў «Рубеж» з Брэста, члены ваенна-гістарычнага клуба «Гонар мундзіра», сталічнага клуба «Эпоха» і прадстаўнікі іншых клубаў, апранушы ўніформу і экіпіроўку воінаў рускай арміі, а таксама абмундраванне нямецкіх салдат, — разам з арганізатарамі мерапрыемства і ўсім ахвотнымі праехалі шляхамі Першай сусветнай вайны. Пакланіліся магілам рускіх воінаў, памаліліся за іх спачын, усклалі кветкі...

Прайсці тымі шляхамі памяці ёсць магчымасць і ў вас, паважаныя чытачы. Прапаноўваю паўдзельнічаць у аўтапрабегу на старонках газеты. Магчыма, тады з'явіцца жаданне здзейсніць яго і ў рэальнасці.

Пункт № 1. Могілкі «Лясныя»
Тры брацкія магілы, дзе пахаваны астанкі воінаў, былі знойдзены недалёка ад вёскі Трапалава, Чырвоны Беражок і сёла Парса. Усяго — амаль 90 салдат Рускай арміі, якія знайшлі тут апошні спачын. Перапахавалі іх

з усімі воінскімі і хрысціянскімі ўшанаваннямі. На жаль, імёны байцоў невядомыя.

Пункт № 2. Вёска Бароўцы
На тым месцы, дзе зараз стаіць крыж, прыкладна ў 1918 годзе намаганнямі мясцовых жыхароў была пабудавана капліца. Яе ўзвялі ў памяць аб тых, хто не вярнуўся з Першай сусветнай вайны. Толькі пастаяць ёй доўга не давалася.

У пачатку 70-х гадоў мінулага стагоддзя каплічку зачалі трактарам, адцягнулі ўбок і кінулі ў канаву, дзе побач стаяла Яна-Праддечанская царква... Ад каплічкі застаўся толькі крыж, які ўцалёў дзякуючы высюваму жыхару — той дастаў яго з-пад абломкаў і занёс у царкву.

Гэты крыжык, вельмі незвычайнай коўкі, зараз упрыгожвае рэканструаваную каплічку, зробленую ў мініяцюры да 80-годдзя заканчэння вайны. Яна, як дзве кроплі вады, падобная на тую, збудзшана разбураную. Быццам і стаяла тут заўсёды.

Неабавязкова імкнуцца да гіганцкага манументалізму, каб ушанаваць памяць сваіх продкаў, — перакананы Барыс Цітовіч. Дастаткова сціплага знака, які б мог выразіць нашу павагу.

Пункт № 3. Вёска Жарсцявінка
У 1915—1916 гадах тут быў ваенны лагер «Камарышкі». Насчадкі сведка кажуць, што ўсім размяшчалася 15-20 тысяч салдат. Многія з іх загінулі. Як напамін — невялікае брацкае пахаванне, якое парасло брусьнічкіма. Яго не чапалі: палічлі, што чырвоныя ягады, як кроплі крыві, нагадваюць пра тых, хто некалі праліў яе за нас.

Дванаццаць магіл, дзе свой апошні спачын знайшлі і рускія, і немцы. Так распарадзіў лёс: пры жыцці паразумення знайшлі не змагілі, а пасля смерці — прыйшлося...

Мясцовая жыхарка доўгі час змагалася з усімі, хто спрабаваў пасягнуць на гэтае пахаванне. Сёння яе справу працягвае Барыс Цітовіч, прадстаўнік фонду, моладзь. Не так даўно курсанты Ваеннай акадэміі Беларускай і Ваеннай акадэміі Бундэсвера ўсталявалі крыж.

Пункт № 4. Мемарыяльны комплекс каля вёскі Рускае сяло
Калісьці тут былі вялікія могілкі, дзе свой апошні прытулак знайшлі салдаты 20-га армейскага корпуса

шчаную некалі памылку. Побач насыпалі курган, усталявалі крыж. Спецыялістамі 52-га асобнага спецыялізаванага пошукавага батальёна былі перапахаваны астанкі 64 воінаў.

Дарэчы, 42 з іх дагэтуль былі пахаваны ў глухім балюістым месцы. Калі б адзін з мясцовых жыхароў не расказаў пра тое, яны засталіся б там, непатрэбныя нікому.

Астатніх 20 салдат знайшлі... на сметніку каля дач. Прадстаўнік ваенкамата прапанаваў дачнікам перанесці сметнік і даглядаць месца пахавання. На што яны сказалі, што лепш будзе ліквідаваць могілкі. Такоё ў нас стаўленне да мінулага...

Пункт № 5. Сельскія могілкі каля вёскі Папоўцы

Дзякуючы Упраўленню па ўвекавечэнні памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр вайны Міністэрства абароны ўдалося знайсці спісы тых, хто пахаваны на гэтых могілках. Гэтыя 17 імёнаў (а таксама назвы воінскіх часцей, дзе служылі салдаты) адбіты на помніку.

Хутчэй за ўсё, вайскоўцы трапілі сюды з перавязаннага атрада 29-й пяхотнай дывізіі 20-га армейскага корпуса 2-й Рускай арміі, які размяшчаўся каля Папоўцаў. Відаць, атрымаў раненні, несумяшчальныя з жыццём...

Цікава, што пасля таго, як імёны былі нанесены на помнік, з Цэнтральнага архіва Міністэрства абароны паступілі звесткі, што ўстаноўлена яшчэ 10 прозвішчаў салдат, тут пахаваных.

Пункт № 6. Могілкі протаіерэя Паўла Сасноўскага і хлопчыка Васіля Занкавіча

Могілкі знаходзяцца на тэрыторыі храма, дзе протаіерэй Павел Сасноўскі праслужыў амаль паўвека. Ён дапамагаву лазарэту 9-й пяхотнай дывізіі, што размяшчаўся каля суседняй вёскі.

На пастаменце — яшчэ адно імя: Васіль Занкавіч. Калі Павел Сасноўскі стаў удаючом, бабуля гэтага хлопчыка дапамагала яму па

Ваенныя рэканструктары: Сяргей ФЯСЬКО (гомеўскі клуб «Гонар мундзіра») і Аля ГРЫНКЕВІЧ (сталічны клуб «Эпоха»).

храма. Людзі вельмі любілі Сасноўскага. Таму могілкі былі заўсёды дагледжанымі. Толькі ў 2006 годзе прыйшлося памяншаць ужо паўразбураны помнічак на новы. Побач усталявалі крыж, які раней узвышаўся над царквой. Выраслі так: Павел Сасноўскі калі пад ім служыў, няхай пад ім і ляжыць.

Пункт № 7. Лазарэты брацкія могілкі ў Забрэдскім лесе

Падчас вайны тут дыслацыраваўся лазарэт № 1 29-й пяхотнай дывізіі 2-й Рускай арміі.

Калі мы з жонкай прыехалі жыць у вёску Забрэддзе, менавіта гэтае месца паслужыла пачаткам майго дотыку да тэмы Першай сусветнай вайны, — успамінае Барыс Цітовіч. — Восенню 1975 года я выпадкова трапіў сюды. Тут усё было вельмі зарослае. Аднак абсалютна выразна пратлывалася 99 магілак. Стала зразумела, што гэта воінскае пахаванне.

Як раскажалі вайскоўцы, гэтае месца звалася «абоз», што азначала «шпіталь». Пра яго існаванне і сёння нагадваюць шматлікія зямлячкі, дзе размяшчаліся хворыя.

Невыпадкова побач былі могілкі. Каго не атрымлівалася выратаваць — хаваць далёка не хадзілі. На месцы і адпывалі: у цэнтры могілак стаяла маленькая капліца і крыж. Стаяць яны і сёння, толькі рэканструаваныя.

Сведкі кажуць, што некалі на кожным пахаванні быў крыж, на якім было ўказана імя загінулага, месца службы і дата смерці. На жаль, аднавіць давалася не ўсё. Так многія і засталіся безыменнымі.

Пункт № 8. Вёска Забрэддзе. Капліца Барыса і Глеба

Пабудавана ў гонар воінаў, якія загінулі за Радзіму падчас вайны XX стагоддзя. Узвёў яе і пераўтварыў у музей Першай сусветнай вайны ўсё той жа Барыс Цітовіч. Тут — рэчы, знойдзеныя падчас раскопак, падараныя вілейчанамі, інсталцыі месцовага збіральніка і калекцыянера прадметаў вайны Аляксандра Пранякоўва.

P.S. Хочаце даведацца пра Першую сусветную вайну — пабывайце на Вілейшчыне. Унікальнае гістарычнае месца, ушаноўванне падзвігу, людская памяць... Якой, магчыма, не было б, калі б больш за 40 гадоў таму Барыс Цітовіч не пераехаў са сталіцы сюды, ў Забрэддзе. Яго праца ў 2003 годзе была адзначана Прэзідэнцкай прэміяй. Яго праца да аднаўлення памяці — удзячным словам простых людзей.

Вераніка КАНЮТА. Фота Наталлі БЯЛІНСКАЙ. Вілейскі раён

Прыпынак на шляху Першай сусветнай...

2-й Рускай арміі. У 60-я гады на гэтым месцы зрабілі пясчаны кар'ер, адкуль вывозілі грунт на будаўніцтва дарогі. Сведкі раскавалі, што дарога была ўкладзена чалавечымі астанкамі, змяшанымі з зямлёй.

Калі ў пачатку новага стагоддзя праводзіліся работы па рэканструкцыі гэтай дарогі, мясцовыя жыхары і добраахвотнікі на чале з Барысам Цітовічам пачалі выпраўляць дапу-

гаспадарцы. Падчас Першай сусветнай вайны мясцовыя паліцаі ўзялі хлопчыка ў палон, паколькі яго бацька быў камандзірам партызанскага атрада. Гэтым самым хацелі на яго выйсці. Протаіерэй заступіўся за Васіля, і яны былі пазверско забіты.

Пахавалі іх у адной труне. Спачатку магіла была ў баку ад царквы, а потым яе перанеслі на тэрыторыю

Даты	Падзеі	Людзі
1812 год — 200 гадоў таму нарадзіўся (вёска Крошын, зараз Баранавіцкі раён) Паўлюк Багрым (Павел Восілавіч Багрым), беларускі паэт. За распаўсюджванне антыпрыгонніцкіх вершаў быў аддадзены ў рэкруты (дакументальна гэта на сёння не пацверджана). Працаваў у Крошыне кавалём. Захаваўся толькі адзін яго верш «Зайграй, зайграй, хлопча малы» — шэдэўр беларускай лірыкі XIX ст. У Крошынскім касцёле захоўваецца металічная люстра работы П. Багрыма — узор мастацкага каваня XIX стагоддзя. Памёр у 1891 годзе. У 1985 годзе ў Крошыне адкрыты музей народнага мастацтва і рамёстваў імя Паўлюка Багрыма.		
1889 год — нарадзіўся Джавахарлал Неру, першы індыйскі прэм'ер-міністр, якога яшчэ называюць «будаўніком новай Індыі». Ён выступаў за збліжэнне з Савецкім Саюзам, а таму карыстаўся ў нашай краіне вялікай папулярнасцю. Неру заклаў асновы традыцыйнага сяброўскіх расійска-індыйскіх адносін. Яго дачка — Індзіра Гандзі — таксама стала пазней прэм'ер-міністрам.		
1939 год — трэцяя (нечарговая) сесія Вярхоўнага Савета Беларускай ССР прыняла закон «Аб прыняцці Заходняй Беларусі ў склад Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі». У выніку аб'яднання Заходняй Беларусі і БССР насельніцтва Беларусі павялічылася да 11 мільяёнаў чалавек.		

Было сказана

Якуб Колас (1882—1956), народны паэт Беларусі, грамадскі і навуковы дзеяч:
«Час такі дарагі, што яго вельмі мала, каб жыць».

Скінаў Андрэй МІХАЙЛАУ.

Астрыца (Глухар) фота 3	Гравіраваная адзіна Алёна	Парадчы суаўт	Левая балюістая расліна	Бог падземнага царства	Несамалоднае судна	Працоўны раб боткі	Кароль са Сіра-артаў
Ацёр (Глухар) фота 2	Сказ	Стайка ланца	Пойсць авечы	Музычнае судна	Удні іх 14	Нагой з хлеба	Жаніна зьявіла
Усходні салодкі ласунак	Недаражычы вы-падак	Мянушка карапелы дз Валуга	Усходняя мясная страва	Род жаночага паліто	Ацёр (Глухар) фота 4	Гравіці-страт... (спяні)	Алтэйская мера вагі
Горад княства Хрыста	Сядзіба навадзе	Шлях	Збор. нарада	На вяршыні вулкана	Французскі папіс-мен	Сховішча байца	Частка круга
Ацёр (Глухар) фота 5	Род папулая	Пісьменнік Жорж...	Начыць адла-чынае	Легендарны крэйсер	Каранне жыхар Егіпта	Рускі народны танец	Жывёла з алей-невых
Малочны прадукт	Перада-ча кама парт-нёру	Качавыя азіяты	Гібрид вар-блюда	Від цу-керка	Парада сабаі	Чарада ваюу	Парны танец
Казля.	тэр. Кот. Арыка. Якаў. Пра.						

Вішучым
Аляксандра Ісакавіча ВЕРАМЕЙЧЫКА
з 90-годдзем!

Дарагога і люблага галаву нашай сям'і, ветэрана Вялікай Айчыннай вайны, былога франтавіка вішучым з юбілеем! Няхай нялёгкае пражытае табай жыццё стане прыкладам для іншых, зычым здароўя і аптымізму табе яшчэ на многія-многія гады, цёплых промяняў сонца і ўсмешак!

Дзеці, унукі, праўнукі і іх сем'і.

СЁННЯ

Месяц
Маладзіц у 0.09.
Месяц у сусор'і Стрэлца.

Імяніны
Пр. Ульяны, Аляксандра, Дзмітрыя, Дзяміяна, Івана, Кузьмы, Сяргея, Федара, Якава, К. Андрэя, Лаўрэнція, Уладзіміра, Юзафа.

Сонца

Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск — 8.35	17.12	8.37
Віцебск — 8.30	16.56	8.26
Магілёў — 8.26	17.02	8.36
Гомель — 8.16	17.05	8.49
Гродна — 8.50	17.28	8.38
Брэст — 8.44	17.35	8.51

ЗАЎТРА

Геамагнітная ўзрушэнні

ВІЦЕБСК 748мм рт.ст. +3...+5°C	МІНСК 745мм рт.ст. -1...+1°C	МАГІЛЕЎ 749мм рт.ст. 0...+2°C
ГРОДНА 752мм рт.ст. -1...+1°C	БРЭСТ 755мм рт.ст. -4...-2°C	ГОМЕЛЬ 755мм рт.ст. +1...+3°C

Абазначэнні:
 ■ няма прыкметных геамагнітных узрушэнняў
 ■ невялікія геамагнітныя узрушэнні
 ■ слабая геамагнітная бура

...у суседзях

ВАРШАВА +6...+8°C	КІЕЎ +5...+7°C	РЫГА +5...+7°C
ВІЛЬНЮС +2...+4°C	МАСКВА +6...+8°C	С.ПЕЦЯРБУРГ +6...+8°C

УСМІХНЕМСЯ

— У вас, мабыць, жонка — прыгажуня?
— Так, а як вы здагадаліся?
— Вы страшны, а дзеці сімпатычныя...

У вас таксама дзень, калі вы мыцеце, гатуеце, прыбіраеце, прасуеце, называецеца Выхадны?

— Дурач выш доктар наву!
— Што здарылася?
— Учора позна ўвечары папрасіла яго дадому мяне правесці. Давёў да пад'езда, я яму і кажу: «Можа, зойдзем, кавы вып'ем?» А ён мне: «Дзякуй, мне час ісці дадому. Ды і зноўлі, кава на ноч шкодная».

Цябе завоўлілі з працы? Вазьмі праз месяц напратат круты «мёрс», сустрэнь былога шэфэ, падзякуй!

ЗВЯЗДА

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Галоўны рэдактар КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛІГІЯ: Н. КАРПЕНКА (намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, Л. ЛАХМАНЕНКА, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, Л. СВДРЫЦКАЯ, А. СЛАНЕЎСКАЯ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦМОШЫК.

НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: лісьмаў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджванне — 287 18 36, 287 18 51, юрыдычная — 287 19 68, скартарыята — 292 05 82, адказны за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 44 12, улесных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 42 25 29, Гомелі: 40 91 92, Магілёве: 32 74 31; бухгалтэры: 287 18 81.

http://www.zvyazda.by; ПРЫЁМ тэл./факс: 287 17 79, РЭКЛАМЫ e-mail: rek@zvyazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не з'яўдаюцца супадаюць з меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя на сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй лісты. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар.

Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім ўнітарным прапрыетарстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год.

Тыраж 26.520. Індэкс 63850. Зак. № 5168.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нумар падпісаны ў 19.30
13 лістапада 2012 года.